National Library
Bibliothèque Nationale
NOV 18 1986
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX
National Library 56253
Gen. Acquisitions Section
Ottawa Ont. K1A 0N4

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

Second class mail registration number — 1089.

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 82 (3281) XXXV aastakäik — Teisipäeval, 4. novembril 1986 — Tuesday, November 4, 1986 — Üksiknumbri hind 70 centi

12 streikijat olevat hukatud

Kanada suurajaleht eestlastest Tshernobõlis

Kesknädalal, 29. oktoobril kirjutas suurajalehe „The Toronto Sun" poliitiline kommentaator Bob MacDonald oma joonealuses: „Mihhail Gorbatshovi ja tema Kremli jõugu kuritöö inimsuse ja süütute eestlaste vastu — nad on mõistnud palju eestlasi piinarikkale surmanuhtlusele radiatsiooni-haiguse ja vähitõve läbi."

Ta tsiteerib Priit Aruvald'a, Eestlaste Kesknõukogu Kanadas peasekretäri, kes öelnud, et Nõukogude Liidu võimud lasksid maha 12 Eestist-mobiliseeritud meest Tshernobõlis, kui need keeldusid radiatsiooni-haiguse hädaohu tõttu seal edasi töötamast. MacDonald küsitles Aruvalda Tshernobõli katastroofi järel-lainete kohta ja kuulis Eestist mobiliseeritud meeste saatusest. Ta tsiteerib Aruvalda edasi:

„Mõned mehed jäid haigeks paar nädalat pärast Tshernobõli saatmist — nende igemed jooksid verd, juuksed langesid peast, neil läks süda pahaks — siis saadeti nad Eestisse tagasi, surema. Samuti haigestusid paljud vihma, külmade ilmade ja telkides elamise tõttu. Ning kui nad juuli lõpul streikima hakkasid, sest nende esialgset kolmekuist teenistusaega pikendati, lasti 12 neist koha peal maha, et teisi tööle tagasi hirmutada."

Mahalaskmiste-jutt olevat Tallinna jõudnud ühe noormehe kaudu, kes haigena Tshernobõlist evakueeriti. Eestis olevat liha puudus, sest liha ja muud toiduained saadetavat tuumajõujaama katastroofi tõttu Ukrainasse — sealsed lihaloomad olevat radiatsioonist saastatud. Sealt olevat aga liha Eestisse müügile saadetud, kuid lihunikud keeldunud seda müümast, kuna see olevat olnud radioaktiivne. Selle kohta kirjutab „Eesti Päevaleht" Rootsis oma 10. oktoobri numbris: „Ühes septembris läände saabunud teates jutustatakse, et Tshernobõli toimetatud eestlaste hulgas, kus oli rohkesti ka autojuhte ja arste, olnud neid, kes pärast kahekuuse töölepingu lõppu keeldunud edasi töötamast ja nõudnud koju tagasi saatmist. Keeldujatest olevat 12 hirmutuseks tulistatud surnuks. Üks tartlane aga, kes kiita sai eriti tubli tööpanuse eest, pääses koju tagasi, kus ta aga peatselt suri. Pärast surma ei mälestanud ega meenutanud teda keegi . . ."

„Sedalaadi külmaverelist ja ebainimlikku inimestega käitumist, mis on seal igapäevane, ei taha Läänes elavad inimesed aktsepteerida, sest see tähendaks ka sellise tõiga vastu võtmist, et Nõukogude valitsus ja ametiisikud ei ole just nagu meie omad siin," lõpetab MacDonald Aruvalla intervjuu, lisades: „Torontos on praegu külas nõukogudelased, keda väga külalislahkelt ühte keskkooli kõnelema kutsuti. Ma kahtlen, et eestlasi, kes Tshernobõlist põgenema oleks pääsenud ja siia tulnud Nõukogude Liidu kohta tõtt rääkima, sama lahkelt vastu oleks võetud. Meil pruugib ainult meeles pidada Toronto Koolidenõukogu vasakpoolset kallakut ja paljude linnanõukogu liikmete samalaadset meelsust — nad ei võtaks ühtegi oletatava „Fair Play for Estonia" gruppi meelsasti vastu. Samuti ei taha nad näha vasakpoolsete nukuvalitsuste vastu võitlevate opositsiooni-gruppide liikmeid Nikaraaguast või Afganistanist."

Eestlasi tööl Tšernobõli katastroofi piirkonnas.

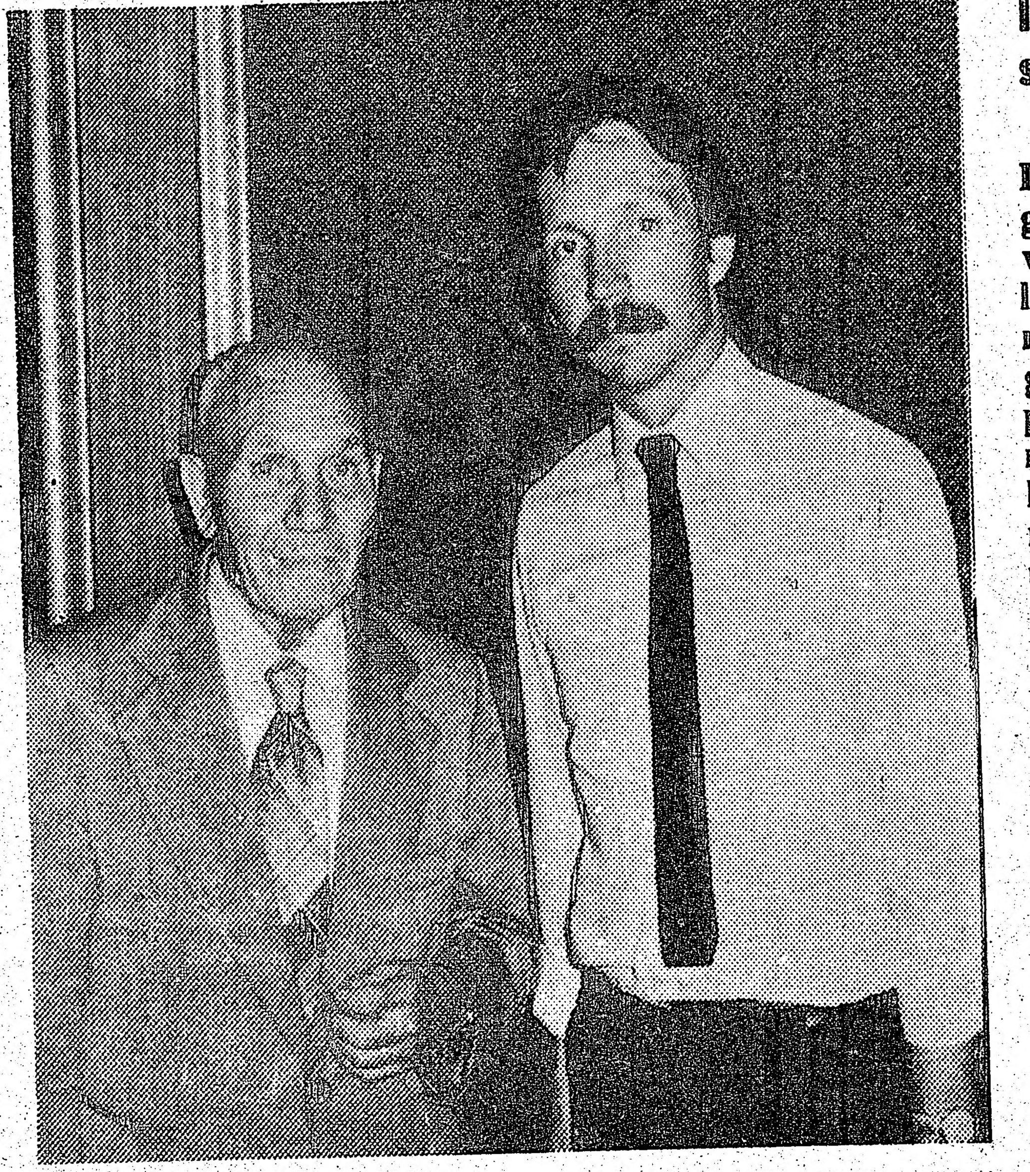

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas praegune peasekretär Priit Aruvald ja endine peasekretär Enn Salurand.

Tshernobõlis on kõik korras

Nõukogude saatkond eitab „orjade" olemasolu

Möödunud kesknädalal, pärast seda kui Eestlaste Kesknõukogu Kanadas peasekretär Priit Aruvald oli andnud intervjuu „Toronto Sun'i" kommentaatorile Bob MacDonaldile Tshernobõli katastroofi puhastustöödele värvatud eestlaste asjus, kellest 12 olevat hukatud kui nad seal edasi töötamast keeldusid, eitas Nõukogude Liidu saatkond Ottawas selliste teadete tõepärasust.

Saatkonna-esindaja Vjatsheslav Bogdanov ütles, et need süüdistused on „naeruväärsed". Ta lisas, et ainult eriväljaõppega tuuma-teadlased pääsevad Tshernobõli tuumareaktori lähedusse. Piirkond Tshernobõli ümber olevat läbikäiguks suletud ja teadlased „pitseerivad" pinnast, et radiatsiooni-kiirguse levimist ära hoida. Mõned neist aatomi-teadlastest võivad ju eestlased olla, kuid nad on seal vabatahtlikult, mitte vägisi toodult, ütles Bogdanov.

Paljud vabatahtlikud tuli minema saata, väitis Bogdanov, sest töö on liiga ohtlik. Ainult spetsialiste vajatakse, ütles ta.

Kui „Toronto Sun'i" reporter Michael Smee võttis uuesti kontakti Priit Aruvallaga, olevat Aruvald öelnud: „Nad võivad oma sealseid töölisi nimetada vabatahtlikeks, kuid tegelikult on nad mobiliseeritud. Kas teie läheksite vabatahtlikult kuhugi tööle, kus te võite radiatsiooni tõttu haigestuda ja surra? Ainult selleks, et kellegi teise poolt tekitatud segadust (mess) ära puhastada?"

Iisraeli ja Austria suhted halvenemas

Jeruusalemmast teatatakse, et Iisraeli suursaadik ei pöördu tagasi Viini enne kui Austrias novembri-kuised üldvalimised on lõppenud. Juutide Maailmakongressi juht, Kanada päritolu Edgar Bronfman, ütleb et Iisraeli peaminister Yitshak Shamir nõustus tema väitega: Suursaadiku Viini tagasi saatmisega pole mingit kiiret! Bronfman lisas, et ta on Iisraeli ametiisikutele andnud üle dokumente Jugoslaavia arhiividest, mis süüdistavad endist ÜRO peasekretäri ja praegust Austria presidenti Kurt Waldheimi juutide ja sõjavangide mõrvamises.

Austria teatas omalt poolt, et sealne valitsus kutsub oma suursaadiku ära Iisraelist vastutasuks Iisraeli suursaadiku lahkumisele Austriast.

Terrorism üle terve maailma

Möödunud teisipäeval sai 54-aastane immigratsiooni-ametiisik Harald Hollenberg haavata, kui ta oma Lääne-Berliini kodust tööle oli minemas. Tundmatud terroristid tulistasid talle mõlemasse jalga. Rünnakupõhjust ei teata.

Kölnis pommitati Lääne-Saksa lennuliini „Lufthansa" hoonet — seal keegi surma ega vigastada ei saanud. Põrandaalune organisatsioon „Revolutsioonilised rakukesed" võtab selle eest süü enda peale ja väidab, et terroriakt oli protestiks Kolmanda Maailma immigrantide maalt välja saatmise vastu. On arvata, et ka immigratsiooni-ametiisik samal põhjusel vigastada sai.

EESTI ETNOGRAAFILINE RING KANADAS
15 aasta juubeli

„Etnograafiline pärastlõuna"

Pühapäeval, 16. novembril 1986 algusega kell 3.00 p.l.
EESTI MAJA suures saalis

ETTEKANDED ☆ LOTERII ☆ KOHVILAUD

Pääse $7.00 — KÕIK TERETULNUD

TORONTO EESTI ÕNGITSEJATE JA JAHIMEESTE KLUBI

SÜGISPIDU

EESTI MAJAS
Laupäeval, 22. novembril 1986 algusega kell 6.30 õhtul.
Pääse $10.—. Laudade ettetellimine kolmapäeva õhtutel pärast kella 7 õhtul Avo Poom, tel. 286-2099
EINELAUD ☆ BAAR ☆ LOTERII ☆ EESKAVA
KÕIGILE TERE TULEMAST!
JUHATUS

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

FREE ESTONIAN

PUBLISHER: Free Estonian Publishers Ltd. 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TEGEVTOIMETAJA: Arvi Tinits. TOIMETAJA: Olaf Kopvillem

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832 avatud esmaspäevast reedeni 9—3-ni

TELLIMISHINNAD Kanadas: ajalehe tariifiga aastas $57.—, poolaastas $32.— ja veerandaastas $17.—, kiripostiga lisandub postikulu — vastavalt $107.—, $57.—, $29.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $77.—, poolaastas $42.— ja veerandaastas $22.—. I klassi posti ja lennuposti hinnad vastavalt — USA $111.—, $59.—, $31.—, mujal välismaal $136.—, $72.—, $38.—.

Aadressi muudatus $1.— — Üksiknumbri hind 70 c.

KUULUTUSTE HINNAD: üks toll ühel veerul: $5.00, esiküljel $6.—. **Kuulutusi võetakse vastu** nädala esimesse ajalehte kuni reede homm. kella 10-ni ja nädala teise ajalehte kuni teisip. homm. kella 10-ni. **Väljaspool tööaega:** Leida Marley 223-0080

Kanada „iseseisev välispoliitika"

Kas Kanada peaminister Brian Mulroney suur sõprus Ühendriikide presidendi Ronald Reaganiga on jõudnud pärast konarlist ja hüplevat teekonda lõppjaama? On see võimalik, et president Reagani ja peaminister Mulroney kohtamisel Quebec Citys rajatud aromaatiliselt lõhnavad naaberriigi vahelised koostööplaanid on hakanud nüüd levitama ebameeldivat lehka? Kahjuks on tundemärke, mis sunnivad vastama nendele küsimustele jaatavalt.

Meil tarvitseb ainult jälgida Ühendriikide ja Kanada vahelisi läbirääkimisi nende kahe maa vahel vabakaubanduse rakendamiseks, mis on jõudnud nüüd ohtlikusse ja kriitilisesse faasi. Meid häirivad vastastikused sammud kaubandusliku protektsioonipoliitika rakendamiseks, mida kinnitab Kanada okaspuusaaduste kõrge maksustamine Ühendriikides ning vastukaaluks ameerika maisi maksustamine Kanadas. Mõlemad sammud on ülimalt protektsionistlikud ning kujutavad endist kümnetesse miljonitesse ulatuvaid operatsioone, mis mürgitavad Põhja-Ameerika riikide-vahelisi heanaaberlikke vahekordi.

Kuid naabrite-vaheliste lahkhelide põhjustajaks ei ole mitte ainult majanduslikud küsimused. Veelgi ohtlikumad on erinevad arusaamad välispoliitilisel tegevusväljal, mille ulatus ei piirdu mitte ainult Ameerika mandriga ning sisepoliitiliste manöövritega ja malekäikudega vaid mis küünivad rahvusvahelisele poliitilisele võitlusväljale. Need erinevad arusaamad, mis kutsuvad esile rahvusvahelistele probleemidele eriaspektidest lähtumise, on seda ohtlikumad, et Ameerika Ühendriigid vajavad N. Liidu ja tema paljude trabantide vastu võitlemiseks kõike võimalikku abi ning seda abi peaks pakkuma eriti Kanada, kes naudib Ühendriikide kaitsva tiiva all mugavat elu, kuid vastutasuks selle sõpruse ja toetuse eest peab vajalikuks Ühendriike ja president Reagani välispoliitilisi samme väljakutsuvalt kritiseerida.

Ameeriklased ja Valge Maja lepiksid tõenäoliselt veel sellega, et kriitilised märkused Ühendriikide arvel tuleksid välisministeri Joe Clark'ilt või Kanada peadelegaadilt ÜRO-s Stephen Lewis'ilt, kuid neile on kahtlemata vastuvõtmatu kui neid kriitikanooli hakkab lõuna poole Kanada piiri suunama Kanada peaminister Brian Mulroney. Oma äsjase reisi kestel New Yorki pidas Mulroney vajalikuks ajakirjanikele antud jutuajamistel liistu peale tõmmata Ühendriikide poliitikat Ühinenud Rahvaste Organisatsioonile antavate toetussummade kärpimise pärast ning sellele lisaks tegi ta selgeks, et ta ei poolda president Reagani poliitikat Nikaraagua ja Lõuna-Aafrika probleemide lahendamisel.

Mulroney arvas, et kõik rahvad, eriti Ühendriigid, peaksid täitma oma finantsilised kohustused maailmaorganisatsiooni vastu, kuna vastasel korral ähvardab Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni pankrott. Peaminister tõstis eriti esile Kanada panust ÜRO-le, mis ulatub 21 miljoni dollarile aastas ning ta toonitas, et Kanada on alati hoolitsenud selle eest, et ta osamaksud oleksid korralikult makstud. Kanada peaminister on siin läinud ilmselt võrdlemisi kaugele Ühendriikidele etteheidete tegemisel, kuna see on üldiselt teada, miks ameeriklased on ÜRO-le antavaid summasid on kärpinud. Washington oma 1 miljardi dollari suuruse panusega aastas on maailmaorganisatsiooni kõige suurem toetaja, kuid ta ei saa leppida sellega, kui N. Liiduga ja teiste kommunistlikkude riikidega koos töötavad Aafrika riigid need summad ära raiskavad ning ÜRO rahasid oma äranägemise järele oma huvides kasutavad. Kui Kanada sellise poliitikaga lepib, siis on see tema asi, kuid Kanada peaministril ei ole tõenäoliselt põhjust ega õigust ameeriklastele etteheiteid teha ning neile ette dikteerida, kuidas oma raha kulutada.

Reagani poliitika Nikaraaguas on omaette küsimuseks ja Mulroney laseb palju märgist mööda kui ta Ühendriike nende vahelesekkumise pärast Nikaraagua probleemidesse arvustama hakkab. Kanada peaminister võtab omaks, et Nikaraagua praegune marksistlik rezhiim kiusab taga katoliku kirikut ning rakendab tsensuuri ajakirjanduse üle kuid ta arvab, et see ei õigusta veel ameeriklasi Nikaraagua mässulisi toetama. Näib, et peaminister Mulroney on Nikaraagua praeguse rezhiimi meetoditest halvasti informeeritud, kuna ta nähtavasti ei tea, et Nikaraagua kommunistlik rezhiim töötab tihedalt koos N. Liiduga ja Kuubaga ning levitab Kesk-Ameerikas kommunistlikku revolutsiooni, andes relvaabi ja muud toetust kommunistlikele gruppidele nagu seda näha võime Salvadoris.

Mulroney pidas vajalikuks esile tõsta ka oma lahkarvamisi Reaganiga Lõuna-Aafrika vastu majanduslike sanktsioonide rakendamiseks, märkides, et presidendi resoluutsemad sammud aitaksid kaasa apartheidi-poliitika kiiremaks likvideerimiseks Lõuna-Aafrikas.

Kanada peaministri mõtted ja seisukohad lasevad oletada, et praeguse konservatiivide valitsuse välispoliitika ei erine palju Pierre Trudeau liberaalide välispoliitikast, mis kaldus tunduvalt vasakule Ühendriikide välispoliitilisest joonest. Seda märkis Mulroney ka ise kui ta New Yorgis kinnitas, et Kanada välispolitika läheb oma rada ning erineb tunduvalt Washingtoni välispoliitilisest liinist. Seda deklaratsiooni kuuldes meenuvad paratamatult äsja Washingtoni külastanud N. Liidu välisministri Eduard Shevardnadzhe sõnad, kes mainis, et Kanada peab ajama omaette välispoliitikat, mis ei allu Ühendriikide direktiividele. Nähtavasti on nendel sõnadel Ottawas mõju olnud, kuid Kanada juhtivad ringkonnad kipuvad sealjuures unustama, et kanada rahva julgeolek ei baseeru Shevardnadze poolt propageeritud „iseseisvale poliitikale", vaid sõbralikule koostööle Ühendriikidega, kusjuures Kanadal tuleb paratamatult toetada tõhusamalt Ühendriike ja mitte USA vastaseid.

K. A.

„Sabotöörid L.-Saksas"

N. Liit on paigutanud Lääne-Saksamaale umbes 90 sabotaazhispetsialisti, kelle ülesandeks on kriisiolukorras õhkida elulisi objekte, teatab ajaleht „Die Welt".

Ajalehe allikate kohaselt nähti sabotööre Ida-Saksamaal esmakordselt 1985. a. veebruaris, mil nad osalesid ühes manöövris, kandes Lääne-Saksa Bundeswehri vorme. Sabotöörid alluvad otseselt vene kindralile Valeri Belikovile, kelle käsutuses on DDR-i paigutatud umbes 400 000 vene sõjaväelast.

Bonnis kinnitab Lääne-Saksa kaitseministri esindaja Werner Widder, et venelastel on sellised sabotaazhigrupid olemas, kuid ta ei soovi lähemalt kommenteerida „Die Welti' andmeid. Ajalehe kohaselt smugeldatakse Lääne-Saksamaale tihti sisse väljaõpetatud sabotööre, kes kohapeal uurivad oma rünnakuobjekte. Osa neist on alaliselt Lääne-Saksamaal, valmis vajaduse korral tegevusse astuma.

Kuid sabotööre on õpetatud ka, kuidas kinni võtta võtmepositsioonides isikuid, kusjuures neid on treenitud teatud piinamismeetodites, et ohvritelt kiiresti välja pressida tähtsaid andmeid.

Läkitus kodumaalt

Hiljuti toimus Stokholmis Eesti Vabadusvõitlejate Päeva demonstratsioon, kus esineti lisatud proklamatsiooniga. Ka ikestatud kodumaalt saabus Päeva puhul läkitus, mille koos proklamatsiooni tekstiga allpool ära toome. **(Lk. 2 ja 3)**

Eesti Vabadusvõitlejate Päeva puhul pöördume välismaal elavate eestlaste ja Eesti Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamiskeskuse poole läkitusega:

On möödunud rohkem kui 45 aastat ajast, mil Eesti kaotas oma iseseisvuse. Paljud võitlejad langesid rezhiimi ohvriks, saadeti Siberisse või sattusid kodumaast kaugele. Kõigi nende aastate jooksul säilitas isamaaliselt mõtlev osa rahvast unistuse paremast tulevikust, nende lootused Eesti iseseisvusele ja õitsengule ei kustunud.

Kasutatakse kõiki vahendeid selleks, et juurutada meie rahva teadvusesse kommunistlikku ideoloogiat, saavutada sõnakuulmist ja maha suruda usku iseseisva ja demokraatliku arengu võimalikkusesse. Nõukogude propaganda juurutab sihikindlalt eestlastes neile võõraid, venepäraseid mõttestereotüüpe. See protsess on läinud kaugele, haarates kõiki elanikkonna kihte, kaasaarvatud meie rahva eliiti — intelligentsi, ja meie tulevikku — noorsugu. Kuid tõelised patrioodid ei ole kunagi alla andnud ja võitlust lõpetanud, olgu see siis nii raske kui tahes.

Püüdes Eesti vabaduse eest võitlejaid maha suruda, viisid nõukogude võimud pikkade aastate jooksul ellu demokraatia lämmatamise ideed. Eesti parimaid poegi ja tütreid pandi trellide taha. Kahjuks ilmutasid mõned neist argust, ütlesid lahti oma ideaalidest. Võimud kasutavad neid nüüd oma huvides. Vabadusse jäänud võitlejaid püüavad nad nüüd rahvast isoleerida, mustata ja alandada. Kiites ühtesid ja laimates teisi püütakse lüüa kiilu meie ridadesse. Tõelised isamaalased aga vaevlevad vanglates või tegutsevad sügaval põranda all.

Hinnates vääriliselt vabadusvõitlejaid, kes viibivad vanglais või sunnitöölaagreis, tundes kaasa nende kannatavatele perekondadele, loeb iga eestlane, kus ta ka ei viibiks, oma pühaks kohuseks abistada neid inimesi.

Eestlaste rahvusliku uhkuse, eesti rahva ja vaba maailma rahvaste vahelise ühtekuuluvustunde kasvatamine on meie peamine ülesanne. Ees ootab meid helge tulevik — olla vaba, iseseisev ja õnnelik!

Meie võitlus jätkub!

Tallinnas, august 1986

Teie kaasvõitlejad

Elfriede Niklus

EESTI VABADUSVÕITLEJATE PÄEV

Pühendatud Eesti poliitvangide ja okupatsioonivõimu poolt tagakiusatud vabadusvõitlejate perekondadele

STOKHOLMIS

Kontserthoone Grünewaldisaalis laupäeval, 20.septembril 1986 kell 13.00

Kommentaar

Väikelinn on suurem

„Vaba Eestlane" trükkis 28. 6. 86. loo Ontario väikelinna Campbellfordi keskkoolist, kus sealne ajaloo-õpetaja tõi õpilaste ette kõnelema sionistide ja PLO esindajad. Kohalik ajaleht trükkis ära mida need oma poliitika õigustamiseks rääkisid.

See tore kool tõi nüüd välja uue mõtetevahetuse — Lõuna-Aafrika Vabariigi esindaja Kanadas suursaadik Glenn Babb ja ANC — „African National Congress'i" esindaja Kanadas Jusuf Saloojee kohtusid. Kohalik ajaleht tõi ära need sõnavõtud ja küsimused ning andis muljete kokkuvõtte ühe 17-aastase tüdruku poolt kirjutatud artiklis.

Toome omaltpoolt selle artikli kokkuvõtte.

Suursaadik Babb püüdis apartheidi seletada näidetega, kuidas teised riigid on püüdnud rassi ja rahvusküsimusi lahendada. Halvim tee on hävitamine (Hitler). Edasi on eraldamine, sulatamine, segunemine, mitmerahvuslus ja „apartheid". LAV valitsus valis kunagi selle tee, praegune valitsus on aga „apartheidist" loobunud. Probleemiks jääb, kuidas valitseda, kui maal on 12 täiesti erinevat etnilist gruppi, mis omavahel kibedas riius. LAV-s ei toimu praegu taplus mustade ja valgete vahel, vaid eri-gruppide vahel nende majanduslike ja rassiliste erinevuste tõttu.

Saloojee vaidles sellele vastu, öeldes, et võitlus on ikkagi mustade ja valgete vahel. Miks ühel ja samal maal elunevad inimesed peavad elama eristandardite alusel? küsis ta.

Babb leidis, et LAV-le ei sobi: „üks mees, üks hääl" printsiip, kuna sealne ühiskond pole homogeenne. On ju vaja kaitsta kõigi huvisid, seega on gruppide autonoomia nende proportsionaalsust arvestades ainuke õige lahendus. See garanteeriks vähemusele samad õigused. Babb oli sanktsioonide vastu, kuna need pole kuigi efektiivsed, vaid rusuvad just vaesemaid, seega musti.

Saloojee oli teisel arvamisel — sanktsioone oli kohe tarvis, et vältida ähvardavat veresauna. Mis puutub sanktsioonide koormusse mustadele, siis need on rõõmuga nõus kandma seda koormat, et vabadust ja inimõigusi saada. Ning rahvas ja kogu maailm tahab näha kiireid tulemusi, aktsiooni!

Kanada oli just kuulutanud välja sanktsioonid LAV vastu ja see akt pandi õpilaste seas hääletamisele. Kas sanktsioonid on õiged? 13. klassi õpilaste hääled läksid peaaegu pooleks, kuid 10. klassi liikmed hääletasid solidselt Kanada seisukoha poolt.

Saadik kinnitas, et ANC on kommunistlik organisatsioon, kuid Saloojе ütles, et see on vale, laim ja propaganda. Ei tähenda, kui mõned meist on kommunistid, ütles ta. Kas Teises maailmasõjas Kanada ja Vene ei sõdinud kõrvuti Hitleri vastu? Pealegi, mis õigusega sunnib üks riik teisele peale oma poliitilist süsteemi?

Edasisel küsitlusel tunnistas Saloojee, et ANC saab venelastelt toetust, mis tekitas küsimused: Kas Vene ei nõua tasu? Kas on Vene enne teisi aidanud ja pärast maalt lahkunud? Saloojee kinnitas, et tal pole selle üle mingit muret. Eks nad hakka sõdima, kui vaja. Kuid kas niisugune vaesestunud maa suudab end kaitsta?

Suursaadik väitis, et ANC-d kardetakse. Kui need võimu saavad siis tuleb diktatuur! ANC põhikirjas pole sõnakestki eraomandist, parteidest, kõne- ja sõnavabadusest! Saloojee eitas kõike seda ja ütles, et ANC ei taha vägivalda, kuid valitsuse paendumatus põhjustab tulevikus veresauna. ANC lõpetab kõik viletsuse ja vaesuse ning päästab tuhanded, kes seal praegu nälga surevad, väitis ta.

Õpilased hääletasid ANC usaldusväärsuse ja võimete üle — 13. klassi õpilased hääletasid pooleks, kuid 10. klassi liikmed usaldasid ANC-d 89% võrra.

Vastuseta jäi küsimus, miks meie meedias ignoreeritakse LAV valitsuse seisukohti, kuna mässud ja tapmised on dramatiseeritud. Suur enamus õpilasi sümpatiseerib mustadele ja kõik on apartheidi vastu, kuid täna nad on saanud teadlikuks ühest teisest vaatenurgast, millist nad varem ei aimanudki, ütles artikkel.

Kõnelejad olid vilunud mehed, kuid Saloojee väited olid enamasti põhjendatud tunnetele, Babb tõi ette statistikat. Saloojee jättis mõnedki küsimused vastamata ja seda tegi ka saadik, kuid libedamini. Saloojee tuli eeldusega, et tal on täielik toetus, kuid oli nüüd rabatud, kui kaheldi ANC õiguslikkuses. Suursaadik oli üllatunud, kui ta ei leidnud tänavalt protesteerijaid ja võis vabalt ja segamatult rääkida igaühega — õpilase, õpetaja või reporteriga.

See oli väärt ajaloo õppetund, mis andis õpilastele paremat materjali LAV probleemide mõistmiseks.

☆

Jah, see 17-aasta vanuse tüdruku kiri on näide tervest vaimust, mis võrdleb poolt-vastu punkte ja eraldab tunded lõplikust otsusest. See võime puudub paljudel Kanada ja Ameerika poliitikutel ja reporteritel.

See lugu on ka näide noorte vaimu arengust. Hääletamised näitavad, et 10. klassi õpilaste arvamused sobivad hästi meedia vasak-liberaalse moevooluga, kuid paar aastat küpsemad, keskkooli-lõpetajad, näitavad märgatavat iseseisvat mõtlemist ja julgust vastu hakata „kõik arvavad nii" survele.

Kuhu kaob ajajooksul see tärganud individualism ja kriitikavõime?

Miks üliõpilaskonna enamus on langenud tagasi 10. astme tasemele?

Mis õieti toimub meie ülikoolides?

H. Riga

Scarborough musterlinnaks

Scarborough nimetati üheks 50-est hästikorraldatud linnast Põhja-Ameerikas. See austus tuli New Yorgis asuva „Product Information Network" agentuuri käest, kelle ülesandeks on analüüsida tuhande Põhja-Ameerika linna ja asula valitsus- ja korraldusprogramme. Scarborough linnapea Gus Harris oli puhkusel kui see meeldiv sõnum linnavalitsusse jõudis, kuid aselinnapea Ken Morrish ütles: „Me peame midagi õieti tegema, et esimese 50 hulka sattuda."

Okupeeritud Eesti muusikud ja kirjandusloolased, kes osalesid Stokholmi Muusikaakadeemias F. Tuglase 100. sünni-aastapäeva tähistaval kontserdil. Vasakult pianist Valdur Roots, ooperilauljad Hendrik Krumm ja Helvi Raamat, kirjandusloolased August Eelmäe ja Rutt Hinrikus ning tshellist Ivo Juul. (Vaata Talvi Laeva artikkel eelmises lehenumbris). Foto: H. Trummer

Lugejakiri

Andmeid Iisraelist

Kui Gerry Falwell, kellest räägitakse kui ühest president Reagani järglasest presidendikandidaadist, mõni aeg tagasi kutsus üles mitte ainult USA-s lõuna osariikides elavaid baptiste, vaid kõiki kristlasi vaatama juutidele uue pilguga, siis temal kui doktori kraadiga usuteadlasel pidi olema selleks mingi eriline põhjus. Tema toetus muidugi Piiblile, kui ta manitses kaaskristlasi.

Iisrael on algusest peale olnud üks imepärane saavutis maailmarahvaste ajaloos, seotud tihedalt imeliste sündmustega. Võtke näiteks nende pääsemist Egiptusest, Jordani jõe kaheks taandumist, kõrbes toitlust taevamannaga jne.

Iisraeli riik on samuti üks sotsioloogiline ime. Kes uskus seda 1948-ndal aastal, et Iisraeli riik jääb kauemaks püsima? See oli omaette ime, kuidas pool miljonit juuti tulid kokku 52-est eririigist ja moodustasid ühise rahvuse. Teadlased arvasid, et selleks on vaja 3 generatsiooni, aga juudid said sellega hakkama paari aastaga. Ja nüüd elab Iisraelis üle 2,5 miljoni juudi, kes on kokku tulnud 92-elt erimaalt.

Neil on rohkem arste kui ühelgi teisel rahvusel maailmas rahva üldarvu arvestades.

Nad tarvitavad Vana Testamenti nii ajaloo- kui maadeteaduse tunnis. Kõige suurem sündmus aastas on võistlused selle üle, kes kõige rohkem võib peast tsiteerida Vana Testamenti, mida kuulutataks raadios öösel kella 2-ni.

Iisrael on samuti põllumajanduslik ime. Ta on üks 6-est riigist maailmas, kes on võimeline toitma oma rahvast. Need riigid on USA, Kanada, Argentiina, Austraalia, Uus-Meremaa ja Iisrael.

Iisrael expordib üle 300 miljoni dollari väärtuses sidruneid ja apelsine. Nende apelsine nimega „Shamuti" turustatakse üle maailma. Nad on arendanud uue apelsini-sordi, mis on senistest magusam, palju lihtsam koorida ja meeldivama lõhnaga. Samuti arendavad nad uusi õunasorte, mis on endistest tunduvalt suuremad, mahlasemad, hästi maitsevad ja mis peaasi — ladudes kaua püsivad. Samuti ekspordivad nad aastas üle 20-ne tuhande tonni pähkleid. Kui ettevõtlikud on juudid, näitab see, kuidas nad on väljaarendanud uue sordi karpkala, mis on väga odav ja maitsev aseaine lihale. Seda kala tarvitatakse üle 20.000 tonni aastas.

Iisrael omas enne 1967 aasta sõda umbes 8.000 ruutmiili maad, 60% millest oli kõrb. Nad paigutasid veejuhtmed 108 tolli (või 9 jalga) läbimõõduga, Galilea järvest Negevi kõrbe, läbistades mägesid 165 miili pikkuselt. Ja nüüd on see kõrb kujunemas vahemeremaade viljaaidaks.

Ja kindlasti pakub huvi ka teada, et Iisrael on vist ainuke riik maailmas, kus lapsed õpetavad vanematele emakeelt, sest lapsed õpivad koolis Vana Testamendi heebrea keelt.

Edgar Heinsoo

PROKLAMATSIOON

Eesti Vabadusvõitlejate Päevale kogunenud eestlased deklareerivad, et Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni põhikirjas, Euroopa Julgeoleku ja Koostöönõupidamise lõppaktis ning teistes rahvusvahelistes dokumentides kindlaksmääratud põhimõtted rahvaste enesemääramise õigusest ning inimõigustest pole rakendatud Eesti rahva osas, kes jätkuvalt kannatab N. Liidu vägivaldse okupatsiooni all.

MEIE MÕISTAME HUKKA Eesti rahva venestamise, eestluse süstemaatilise hävitamise ja eesti loodusvarade kolonialistliku ekspluateerimise. Meie mõistame hukka poliitiliste, kultuuriliste ja usuliste põhiõiguste rakendamist nõudvate eestlaste tagakiusamise ning nõukogude vanglaisse, sunnitöölaagreisse ja vaimuhaiglaisse heitmise.

MEIE NÕUAME Eesti rahva põlise enesemääramise õiguse ning põhiliste inimõiguste taastamist. Meie nõuame poliitilistel, usulistel ja rahvuslikel põhjustel ebaseaduslikult vangistatud, sunnitööle mõistetud ja vaimuhaiglaisse paigutatud eestlate vabastamist.

MEIE NÕUAME Eesti noorte vägivaldse surmasaatmise lõpetamist Kremli imperialistlikus sõjas kangelasliku Afganistani rahva vastu. Meie nõuame eestlaste vägivaldse lähetamise lõpetamist Tšernobõli katastroofipiirkonda, lõpu tegemist nende tööjõu ebainimlikule ekspluateerimisele eluohtlikul tuumasaastatud territooriumil.

PÖÖRDUME ERILISE ÜLESKUTSEGA N. Liidu valitsuse poole vangistatud vabadusvõitlejate ja inimõiguslaste Mart Nikluse, Enn Tarto, Lagle Pareki, Heiki Ahoneni ja Arvo Pesti koheseks vabastamiseks ning Mart Niklusele Rootsis asuvate sugulaste juurde asumiseks vajaliku väljasõiduloa andmiseks.

DEMONSTRATSIOON

N. Liidu suursaatkonna juures, Gjörwellsgatan 31, Stockholm, kl. 16.00. Sõnavõtt: Rootsi riigipäevaliige Birgit Friggebo. Proklamatsiooni ettekandmine eesti, rootsi ja vene keeles.

EESTI VANGISTATUD VABADUSVÕITLEJATE ABISTAMISKESKUS
BOX 34018, 10026 STOCKHOLM. POSTGIRO 50 01 04-5

Rahvusvahelisest terrorismist

Ghaddafi — mees, kes soovib olla kuningas

Oma hiljutisel kohtumisel Ottawas olevat Kanada välisminister Joe Clark ja N. Liidu välisminister Eduard Shevardnadze vastastikuste õnnitluste ja viljamüügi-äride vahel ka arutanud rahvusvahelise terrorismi küsimusi.

2.

Üldiselt paistab Ghaddafi kogu Põhja-Aafrikat oma „tallermaaks" pidavat, mis õiguse pärast tema komando all peaks olema. Seesama paistab kehtivat ka osa Lähis-Ida maade kohta. Ainult Süüria diktaatoriga on tal head vahekorrad. Nad mõlemad saavad massiivset N. Liidu toetust ja nende plaanid teiste maade vallutamiseks näivad ühtuvat. Süüria nimelt soovib asutada „Suur-Süüriat", mille alla kuuluksid nii Liibanon kui ka Jordaania ja võibolla isegi Iraak. Ning kindlasti palestiinlaste poolt tagasi-vallutatud, praegu Iisraeliks nimetatud maa-ala.

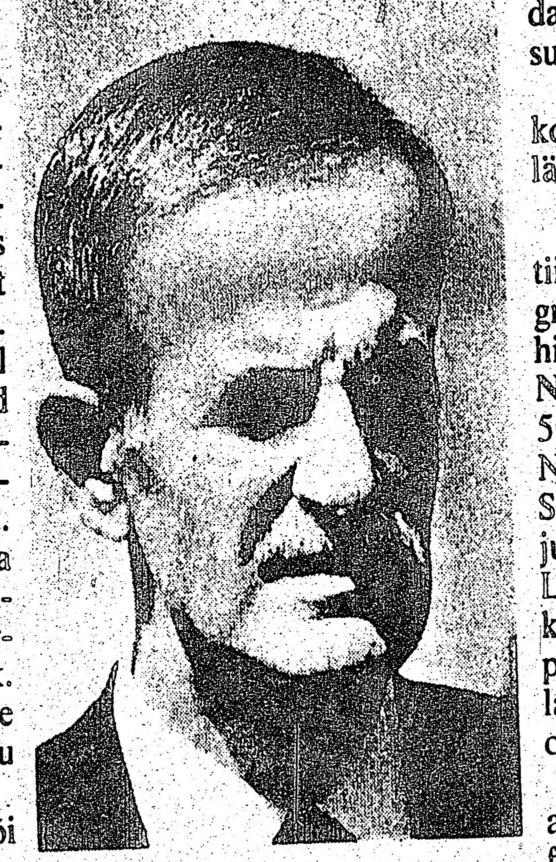

Süüria president Assad

Liibüa käest saavad otsest või kaudset toetust mitmed terroristide-organisatsioonid; kõigepealt muidugi PVO (PLO) Yasir Arafat'i komando all. Kuni 1983. aastani toetas Liibüa Arafat'i kõigest väest ja aitas finantseerida näiteks kurikuulsat „Entebbe" lennukikaaperdamist, kus osalesid nii palestiina terroristid kui ka saksa „Punaarmee fraktsiooni" osad ja isegi Idi Amin'i ugandalased. Kuid pärast selle aktsiooni fiaskoga lõppemist hakkas Liibüa diktaator eelistama PVO „erimeelseid" palestiinlasi, kes enam Arafatile alluda ei tahtnud. Liibüa ja Süüria on praegu sellega tegevuses, et Arafati tema juhikohalt kukutada, sest Arafat olevat rääkinud rahutegemisest Iisraeliga, nii nagu Anwar Sadat seda mõned aastad tagasi tegi. Seetõttu saavad Liibüalt toetust:

1) PVO fraktsioon PFLP (Popular Front for Liberation of Palestine), mis on kommunist George Habbash'i komando all ja mille peakorter asub Damaskuses. Kuigi sinna kuuluvat ainult 500—600 aktiivset terroristi, on sel grupeeringul suur mõjuvõim.

2) DFLP (Democratic Front for Liberation of Palestine). See rühmitus Naif Hawatmeh' komando all lahkus George Habashi grupist, sest Habash ei olevat alati tahtnud Moskva käske täita, Hawatmeh on aga Moskva-truu kommunist. Kuid nad töötavad tihti koos. DFLP umbes tuhat terroristi on jagatud neljaks pataljoniks; nad saavad peaosa oma toetusest Ghaddafi kaudu. See organisatsioon on valmis Liibüa diktaatori kõiki käske täitma, kui neid just otse Moskva poolt ära ei keelata.

Organisatsiooni peakorter olevat Bekaa orus, mis on Liibanonis, kuid Süüria vägede kontrolli all. Neil olevat isegi oma kahurväeüksus. Kuid neil puuduvad Habashi rahvusvahelised kontaktid — Habash töötab tihti koos Euroopa terroristidega, nagu Põhja-Iirimaa IRA-ga, Prantsusmaa „Action Directe'ga", Itaalia „Punaste brigaadidega", Lääne-Saksamaa „Baader-Meinhofi" jõuguga jne. Habashi vägitegude hulka kuulub muuseas kuulus „Müncheni Olümpia-aktsioon", kus hulk iisraeli sportlasi mõrvati. Samuti on tema mehed korraldanud mitmeid lennukikaaperdamisi.

3) PFLP-GC (Papular Front for Liberation of Palestine — General Command). — Ka see grupeering on endine Habashi komando osa, kuid nüüd täielikult liibüalaste kontrolli all. Gruppi juhatab päälik Ahmad Jibril ja sinna kuulub umbes 800 „võitlejat". Koos süürlaste poolt toetatud „Saika" organisatsiooniga võitlesid Ahmad Jibrili mehed aktiivselt Põhja-Liibanonis Arafati PVO meeskondade vastu. Aastal 1983 õnnestus neil Arafati ja ta mehi Tripoli linnast Liibanonis (mitte ära segada Tripoli'ga Liibüas) lahkuma sundida.

Ka selle organisatsiooni peakorter asub Süürias, Damaskuse lähedal.

4) Kõige hädaohtlikum ja aktiivsem on Lähis-Ida terroristidegrupp — Abu Nidal'i poolt juhitud **„Fatah", Revolutsiooniline Nõukogu**, millesse kuulub umbes 500—800 aktiivset terroristi. Nende komandöri õige nimi on Sabri al-Bana ja ta oli alles hiljuti, pärast turismilaeva „Achille Lauro" kaaperdamist itaallaste käes vangis, kes aga ta, USA protestide peale vaatamata, lahti lasksid, sest tema vastu ei olevat olnud küllalt süütõendeid.

Lääne-Saksamaa ajakiri „Bild am Sonntag" väidab, et Ghaddafi maksab Abu Nidal'ile 12 miljonit dollarit aastas. See tuleks umbes 24.000 dollarit iga tema 500 terroristi kohta aastas ja sinna hulka ei ole loetud Liibüa kaudu saadud relvastus ja lõhkeained. Abu Nidal'i arvele pannakse veel mitmed teised möödunud aastal toimunud terroriaktid, muu hulgas ka Egiptuse lennuki kaaperdamine, mille vabastamiskatsel Maltas 58 reisijat surma said, ning Rooma ja Viini lennujaamades toimunud terrorism ja massimõrvad. Kolm Viinis-tabatud terroristi kandsid Tuneesia passe, mis maalt välja aetud tuneeslastelt oli Liibüa valitsusvõimude poolt konfiskeeritud. Abu Nidal ei tee mingit katset süütuid kõrvalseisjaid tulerahest päästa — tema motto on, Lenini sõnul: „Terrori ainuke otstarve on terroriseerimine!"

5) Popular Arab Liberation Front (PALF) mis Abu Nidal'i grupist „lahti murdus". Huvitaval kombel on need umbes 100 „reeturit" veel elus ja ka nemad saavad makstud Liibüa kohvritest. Nad tegutsevad Liibanonis, Süürias, Liibüas ja Euroopas. Iisraeli välisministeeriumi andmeil on neil ka rakukesi Hispaanias, Lääne-Saksamaal ja Inglismaal. Seni ei ole nad midagi eriti silmapaistvat korda saatnud.

6) Palestinian Arab Revolutionary Committees of the Arab Liberation Movement (kas PARC või ALM) — see organisatsioon olevat alles äsja tegevusse asunud ja selle juhiks olevat keegi Ziad al Humsi. See grupp olevat sajaprotsendiliselt Ghaddafi poolt organiseeritud ja majandatud ja pidavat olema niisama sõnakuulelik Liibüale kui „Saika" on süürlastele. PARC'i peakorter on Liibüas ja selles teenivat ainult mõned palestiinlased. Seni ei ole see jõuk erilist aktiivsust üles näidanud, kuid kuulduste kohaselt valmistatavat neid ette just ameeriklaste ründamiseks üle terve maailma. Organisatsiooni tegelikuks juhiks olevat Ghaddafi staabiülem, major Jalloud.

Need liibüa „kodumaised" terroristid olevat püüdnud kontakte luua ameerika radikaalsete liikumistega, kes peaksid USA-s moodustama „ameerika revolutsioonilised sõjajõud" ja Liibüa raha ning relvadega hakkama Ühendriikide valitsust õõnestama, kui mitte just otse kukutama.

Nende kontaktideks USA-s olevat neegrite „Nation of Islam" ja „Republic of New Africa", samuti „The All-African Peoples' Revolutionary Party"; siis veel „The American Indian Movement" ja „The International Indian Treaty Council". 24. veebruaril 1986 pidas Ghaddafi telekaamerate ees kõne, mis anti otseühendusega üle Chicagos toimuva „Nation of Islam'i" konventsioonile. Saates kutsus Ghaddafi ameerika mustanahalisi sõdureid üles, USA sõjaväest ära jooksma ja omaenda „musta armeed" asutama, sest „USA tuleb hävitada". Organisatsiooni juht Louis Farrakhan ütles end küll lahti Ghaddafi üleskutsest, kuid see ei takistanud teda Liibüalt 5 miljoni dollarilist toetussummat vastu võtmast.

Ghaddafi toetab ka revolutsionääre Salvadoris, Argentiinas, Uruguais, Tshiilis, Kolumbias, Peruus ja mujal Lõuna-Ameerika maades. Pole ime, et Reagan jälle laevastikku koondab, et Liibüa diktaatorit korrale kutsuda.

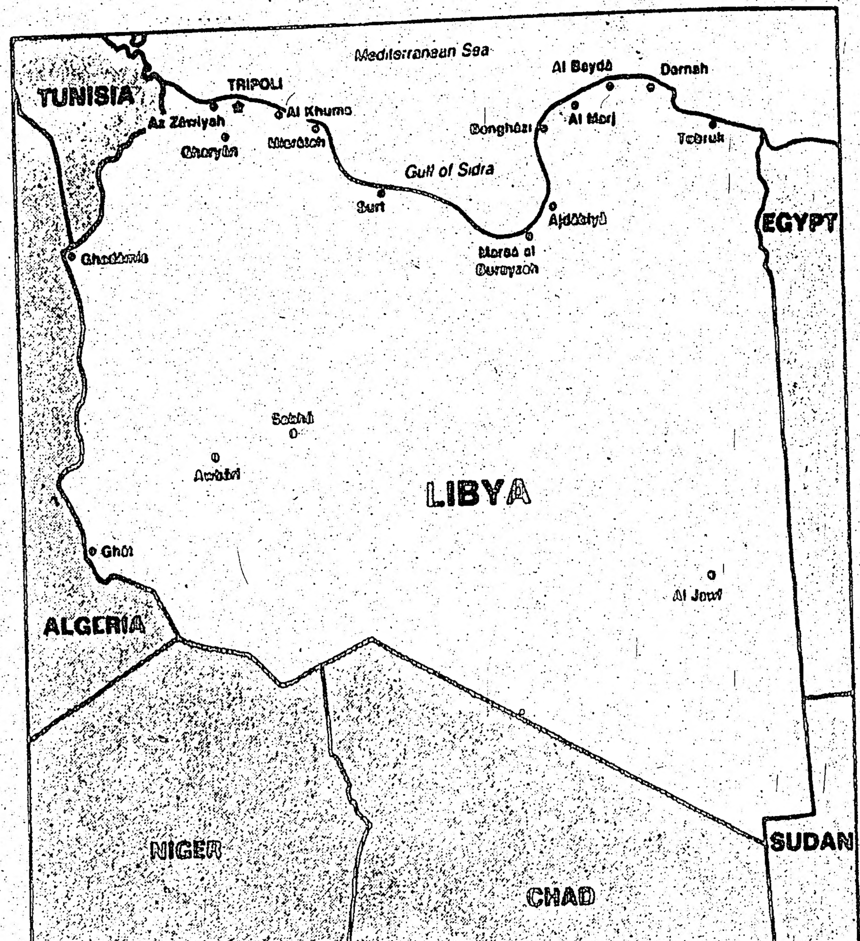

Paremal Sudaani praegune president Swareddahab, vasakul kukutatud president Nimeiry.

12. Balti konverents

10.—12. oktoobrini toimus Saksa Liitvabariigis Lüneburgi Ida-Akadeemias 12-nes Balti Konverents, mis oma temaatiliste ettekannetega oli pühendatud piiskop Meinhardi 800-ndale ametisse asumise aastapäevale.

Nimetatud ürituse korraldajaks oli „Baltische Gesellschaft in Deutschland", Baltlaste Ühing Saksamaal, mis asutati 1955. aastal, kolme eelneva, Eesti-Saksa, Läti-Saksa ja Leedu-Saksa Ühingute koondamisel. Balti Ühingusse Saksamaal kuulub peale nimetatud Balti rahvaste esindajate veel sakslasi, soomlasi, norralasi, belglasi ja teiste rahvaste esindajaid, kellele on südamelähedane Balti rahvaste vabanemine Nõukogude okupatsioonist.

Baltlaste Ühing Saksamaal annab perioodiliselt välja ka oma ajalehte „Mitteilungen aus Baltischem Leben" („Teatmed Baltlaste tegevusest"), mis oma lugejaskonna kaudu levib üle kogu maailma ja mida tellivad paljud raamatukogud Euroopa riikidest, kaasaarvatud Nõukogude võimu kontrolli all olev nn. Eesti NSV Teaduste Akadeemia Raamatukogu, USA Ülikoolide raamatukogud, USA Kongressi Raamatukogu ning Kanada ja Austraalia Ülikoolide raamatukogud.

10. oktoobril kell 11 hommikul avati Ida-Akadeemias Baltlaste Ühingu aupresiidiumi liikme Vera von Sassi poolt 12-nes Balti konverents, millele järgnes terve rida huvitavaid ja märkimisväärseid ettekandeid, nende seas Baltlaste Ühingu Presidendi dr. Olgred Aule ettekanne: „Ristiusu levitamise tagapõhjast eestlaste ja lätlaste seas".

11. oktoobril, kell 10 hommikul jätkus Balti konverents ettekandega: „Ristiusu levimine Leedus, vaadatuna kaasaja vaatevinklist", mille huvitavalt kandis ette Raadio Vaba Euroopa leedukeelsete saadete toimetuse liige Kajetonas Ceginskas Münchenist.

Edasi järgnes ettekanne „Ristiusu levimine Eestis ja Lätis, vaadatuna tänapäeva vaatevinklist", mille väga sisukalt esitas Raadio Vaba Euroopa lätikeelsete saadete toimetuse liige Valdis Labinskis Münchenist.

Samal päeval kell 15.00 olid arutusel Baltlaste Ühingu Saksamaal organisatsiooni ja majanduse küsimused ning õhtul kell 19.00 algas iid-vanas, ajaloolises „Brömse Haus'is" kultuuriline programm, kus Ingrid ja Ina Weissbach'id esitasid klaveril Brahms'i ja Schumanni helitöid.

12. oktoobril järgnes huvitav ettekanne „Strateegilise raketitõrje kaitsesüsteemist" mille kandis ette kolonel-leitnant Arnold Boldt ja millega ka 12-nes Balti Konverents lõppes.

Balti konverentse korraldav toimkond ja osavõtjad võtsid vastu ühise otsuse, korraldada järgmine, 13-nes Balti Konverents oktoobris 1987.

H. Tann

Happevihma praktiline kasu

Woods Hole Okeanograafilise Instituudi teadlased on avastanud mikroskoopilise merebakteri, kes sööb vesinik-sulfiidi, mis on happevihma peamine komponent. Neid baktereid söövad merekarbid ja mitmesugused mere koorikloomad, kes omakorda kõlbavad inimtoiduks. Kalifornia Tehnoloogilise Instituudi teadlased testisid udu San Joaquini orus ja leidsid selle olevat happelisem kui äädika. Samas orus kasvab erakordselt lopsakas rohi ja sinna on rajatud lihaloomade söödajaamad. Loomade uriinist eralduv ammoonia neutraliseerib udu happelisuse.

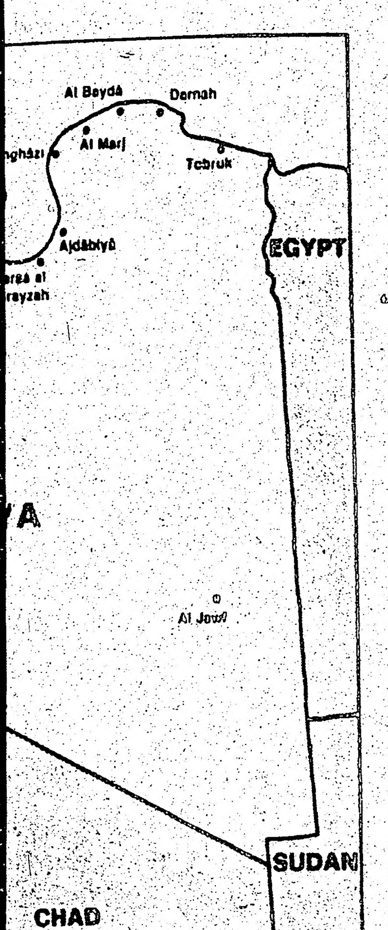

leb hävitada". Organisatsiooni ht Louis Farrakhan ütles end ill lahti Ghaddafi üleskutsest, iid see ei takistanud teda Lii- ialt 5 miljoni dollarilist toetus- mmat vastu võtmast.

Ghaddafi toetab ka revolutsio- äre Salvadoris, Argentiinas, ruguais, Tshiilis, Kolumbias, eruus ja mujal Lõuna-Ameeri- a maades. Pole ime, et Reagan lle laevastikku koondab, et ibüa diktaatorit korrale kut- da.

nts

us Saksa Liitvabariigis Lü- nes Balti Konverents, mis ga oli pühendatud piiskop asumise aastapäevale.

Edasi järgnes ettekanne „Ris- usu levimine Eestis ja Lätis, aadatuna tänapäeva vaatevink- ist", mille väga sisukalt esitas Raadio Vaba Euroopa lätikeelse- e saadete toimetuse liige Valdis Labinskis Münchenist.

Samal päeval kell 15.00 olid arutusel Baltlaste Ühingu Sak- samaal organisatsiooni ja majan- duse küsimused ning õhtul kell 19.00 algas iid-vanas, ajaloolises „Brömse Haus'is" kultuuriline programm, kus Ingrid ja Ina Weissbach'id esitasid klaveril Brahms'i ja Schumanni helitöid.

12. oktoobril järgnes huvitav ettekanne „Strateegilise raketi- tõrje kaitsesüsteemist" mille kan- dis ette kolonel-leitnant Arnold Boldt ja millega ka 12-nes Balti Konverents lõppes.

Balti konverentse korraldav toimkond ja osavõtjad võtsid vastu ühise otsuse, korraldada järgmine, 13-nes Balti Konve- rents oktoobris 1987.

H. Tann

Happevihma praktiline kasu

Woods Hole Okeanograafilise Instituudi teadlased on avasta- nud mikroskoopilise merebakte- ri, kes sööb vesinik-sulfiidi, mis on happevihma peamine kompo- nent. Neid baktereid söövad me- rekarbid ja mitmesugused mere koorikloomad, kes omakorda kõlbavad inimtoiduks. Kalifor- nia Tehnoloogilise Instituudi teadlased testisid udu San Joa- quini orus ja leidsid selle olevat happelisem kui äädika. Samas orus kasvab erakordselt lopsakas rohi ja sinna on rajatud lihaloo- made söödajaamad. Loomade uriinist eralduv ammoonia neut- raliseerib udu happelisuse.

Eesti Skautide Malev Kanadas staap 1986/87 tegevusaastal. Istuvad vasakult: skautmastrid Gunnar Mitt, Lia Pikkov, Egbert Runge (maleva juht), Ermi Soomet (maleva vanem), Jaan Lepp. Seisavad: skm. Silver Kask, skm. Bruno Lindre, nskm. Arvu Oiling, skm. Ervin Aleve, skm. Konsa Leemets. Foto: Aleve

Eesti skaudijuhid ühiskondlikul tööpõllul

On vist vähe neid aktiivseid meesisikuid eesti ühiskonnas, kes kunagi oma eluaja jooksul, kas poisina või täiskasvanuna mehena ei oleks kuulunud Eesti Skautide Malevasse Kanadas. Skautlus on treeninud häid kodanikke ja paljudest neist on saanud juhid nii meie oma ühiskonnas kui ka töökohal Kanada ettevõtteis, haridussüsteemis ja mujal.

Ka poiste juhid, kes päevast päeva tegelevad noorte kasvatamisega ja mitmesuguste muude ülesannetega maleva juures on leidnud aega käe ulatamiseks teistele eesti organisatsioonidele. Nii leiame skautmastrite koondise, maleva staabi ja lipkondade juhtkogude liikmeid Toronto teiste organisatsioonide juhatustes, kirikute organites, üliõpilasorganisatsioonide juhtide hulgas, ühispanganduses ja mujal.

Viimasel paaril aastal nõuab näiteks skautmastrite kogu oma liikmeilt, et nad oma isiklikus aruandes aasta jooksul tehtud skautliku tegevuse kõrval märgiks ka ära, millisel muul viisil on skaudijuht eestlust teeninud.

On hea teada, et skautlus on terve eesti ühiskonna teenistuses.

Tänuväärt isiklik ettevõte

St. Catharines'i Eesti Seltsi laekur Asta Jostman saatis 9. augustil isikliku kirja USA senaatorile Joseph P. Biden juuniorile Karl Linnase deporteerimise asjus, koos hulgalise materjaliga, mis käsitles eestlasi ja nende olukorda okupeeritud kodumaal. Kirjas toodi ka esile protsessi tõendmaterjalide usutavuse küsimus ja Karl Linnase deporteerimise otsuse vastuotsus USA keeldumisega tunnustamaks Eesti Vabariigi annekteerimist N. Liidu poolt.

Senaatorilt, keda Asta Jostman tunneb isiklikult, saabus vastus, milles ta kinnitab kirja kättesaamist. Senaator teatab, et ta on Asta Jostmani sõnumi edasi toimetanud Ameerika Ühendriikide Kohtuministeeriumile ja ootab hetkel vastust. Selle saabumisest lubab ta Asta Jostmani viibimatult informeerida.

Senaator Joseph P. Biden jun. on mõjuvõimsa „Senate Judiciary Committee" liige.

Kesk-Florida teated

Kesk-Florida Eesti Seltsi sügisene tegevus algas kaasmaalaste igakuiste traditsiooniliste kokkutulekutega septembris ja oktoobris. Need kokkutulekud toimuvad ka edaspidi iga kuu esimesel pühapäeval kl. 2 p.l. SPIFF'i majas, 2201 1-st Ave. No., St. Petersburg. Novembri kuu kokkutulekul peetakse ühtlasi ka seltsi peakoosolek. Sellele järgneb koosviibimine kohvilauas kaasatoodud hea ja parema kõrvalisega. Lisapalana ja külakostina näitab sellel kokkutulekul tuntud margikorjaja Adolf Lell tema poolt tehtuid uuemaid diapositiive Eestist.

On imelik rääkida jõuludest, kui väljas on alles veel täis suvi, temperatuuridega 90°F ja isegi üle selle, (merevesi 84°F), aga olgu siiski eelteatena nimetatud, et seltsi jõulukoosviibimine, kõigega, mis sinna juurde kuulub, peetakse tänavu 14. detsembril kell 2 p.l. jällegi SPIFF'i majas St. Petersburgis. (See asendab sel kuul kuu esimese pühapäeva kokkutulekut). Osavõtu soovist palutakse teatada hiljemalt nädal aega enne seltsi laekurile Martin Laas'ile, 2669 Sabal Springs #202, Clearwater, Fl. 33519, tel. 796-8913, tasudes ühtlasi osavõtu tasu $13.— isikult.

Seltsi poolt koostatud kaasmaalaste uues nimekirjas on 162 kaasmaalast, neist on aktiivseid seltsi liikmeid 126. Nende hulgas on mitmeid elukoha poolest „kahepaikseid", kes ainult talvekuudel Floridas viibivad.

EELK Kesk-Florida koguduse jumalateenistused toimuvad iga kuu kolmandal pühapäeval kell 2 p.l. Trinity Luteri kirikus, 401 5-th Street No., St. Petersburg. Teenib pastor Juhan Suurkivi.

„VABA EESTLANE"
on vabade eestlaste häälekandja.

HEAD UUDISED

Teie CANADA PENSION PLAN muudetakse paremaks alates 1. jaanuarist 1987.

1. jaanuaril 1987. a. muudetakse Kanada Pensioniplaani. Need muudatused asetavad plaani kindlale, pikaajalisele finantsilisele alusele.

On oluline teada, millised soodustused on saadaval, kuna plaan pakub Teile ja Teie perekonnale põhilise sissetuleku kaitset kui te siirdute pensionile, muutute töövõimetuks või surete. Te peate aga täitma vastavad sooviavaldused, kui Te arvate, et olete õigustatud saama teatud soodustusi. Alltoodud informatsioon loetleb mõningaid muudatusi praeguses plaanis — need on head uudised!

Parema rahandusliku tuleviku kavandamine

Uued rahanduslikud sobitused muudavad Teie plaani kindlamaks kui kunagi varem. Hetkel Teie ja Teie tööandja toetate plaani 1.8% ulatuses Teie sissetulekust kuni teatud maksimaalse summani. Igal aastal kuni 1991 kõrgendatakse plaani toetusmäära 0,2% aastas ja sellele järgnevalt kuni 2011-nda aastani 0,15% aastas. Maksimaalse toetuse puhul maksate te umbes $26 enam 1987. aastal kui varem.

Laiem valik pensioni-mooduseid

Pärast 1. jaanuari olete Te õigustatud saama Kanada pensioni, kui Te olete 60-aastane, ka siis kui Te pole veel siirdunud täielikule puhkepalgale. Kui Te alustate oma Kanada pensioni varem kui 65-ndast eluaastast, on väljamaksud loomulikult väiksemad, kuna Teie toetus plaanile on olnud madalam ja pensioni-iga pikem. Kui Te otsustate alustada oma Kanada pensioni pärast 65-ndat eluaastat (kuni 70-nda aastani), on väljamaksud loomulikult kõrgemad.

Normaalselt alustate Te oma pensioni järgneval kuul pärast 65-ndat sünnipäeva. Iga kuu jooksul sellest tähtpäevast kuni tegelikule pensionile minekuni kohandatakse Teie väljamakse 0,5% võrra. See kohandus on kehtiv nii kaua, kui Te saate pensioni.

Suurendatud töövõimetuse toetus

Kui Te olete õigustatud saama töövõimetuse toetust, on Teie igakuised väljamaksud nüüd tunduvalt kõrgemad. Näiteks on maksimaalne töövõimetuse pension 1987. aastal $635 kuus, kuna varem oli see $487 kuus.

Samuti on iga isik, kes siirdub jälle tööle või alustab esmakordselt tööd, õigustatud saama töövõimetuse toetust, kui ta on teinud sissemakse kahe aasta jooksul viimasest kolmest aastast.

Lese-pension kehtiv uuesti abiellumisel

Kui Te praegu saate lese-pensioni, jätkub see ka uuesti abiellumisel. Juhul kui Teie pension katkestati abiellumise tõttu on seda nüüd võimalik taas-kehtestada.

Pensioni poolitamine

Kui Teie abielu peaks lõppema lahutusega (divorce), on kumbki abielupool õigustatud saama poole pensionist, mida te teenisite välja üheskoos. Pärast 1. jaanuari 1987. võib pensioni poolitada abielupoolte vahel kui vabaabielu või ametlik abielu lõpeb lahkuminekuga (separation).

Pensioni jagamine

Soovi korral võivad abielupaarid koos väljateenitud pensioni jagada eraldi väljamakstavateks ühikuteks.

Lisasoodustused sõltuvatele lastele

Varem olid sõltuvad lapsed õigustatud saama ainult ühte kindlaksmääratud hüvitust, isegi siis, kui mõlemad vanemad olid teinud regulaarseid sissemakse Kanada Pensioniplaani, ent kas surnud või muutunud töövõimetuks. Uue plaani kohaselt on Teie lapsed õigustatud saama taoliste juhtumite puhul kaks korda nii suurt hüvitust.

Paremad ühis-hüvitused

Kui Te olete õigustatud saama lese ja töövõimetuse ühis-hüvitusi, on nüüd Teie kuuväljamaksud kõrgemad. Neid ühis-hüvitusi antakse nüüd palju liberaalsemalt neile, kes selleks kvalifitseeruvad.

Loomas kindlamat tulevikku

Olla valmis rahanduslikult kindla tuleviku kujundamiseks on vastutus, mida me kõik jagame. Teie uus Kanada Pensioniplaan on viidud kindlamale alusele ja selle tuleviku ehitamine on teie teha.

Loodame, et alustate juba täna.

Juhul kui Te vajate lisainformatsiooni mõistmaks paremini ülaltoodud muudatusi, helistage alloleval numbril (tasuta) või täitke antud kupong ja saatke see antud aadressil; ülejäänu teeme meie.

CPP-INFO
P.O. Box 5400
Postal Station "D"
Scarborough, Ontario
M1R 5E8

1-800-387-8600
In Toronto, 973-6868

I'd like to know more about my new Canada Pension Plan. Please send me the 'good news' in English☐ in French☐ about
☐Retirement Pension
☐Disability Pension
☐Death & Survivor Benefits
☐Pension Credit Splitting
☐Flexible Retirement
☐Financing your CPP

CANADA PENSION PLAN

Changing for the better. Find out.

Name
Address
City
Province
Postal Code 03

Health and Welfare Canada
Santé et Bien-être social Canada

Canada

SPORT

Spordimärkmeid

Tänavuse spordihooaja suurimaks sündmuseks olid kahtlemata 14. Euroopa meistrivõistlused kergejõustikus, mis peeti Stuttgardis. Võistlused täitsid huviliste ootused-lootused: püstitati 3 maailma- ja üks Euroopa-rekord, üht maailmarekordit korrati, puistati põhjalikult edetabeleid, parema ilma puhul mõnel võistluspäeval oleks tippsaavutuste arv olnud veelgi suurem. Oli oodatud ja ootamatuid võite, üllatuslikke läbikukkumisi. Ühesõnaga kõike, mida suurvõistlus peab pakkuma. Heitlus kuldmedalite pärast Ida-Saksa ja N. Liidu vahel lõppes viigiliselt 11:11.

Kui rääkida üllatustest siis võib esmajoones mainida Itaalia kolmikvõitu 10 000 meetri jooksus, N. Liidu kolmikvõitu kettaheites ning shveitslase Günthöri esikohta kuulitõukes tulemusega 22.22 m ida-saksa favoriitide ees.

Eestlastest tegid N. Liidu esinduses Stuttgardi heitlused kaasa odaviskajad Puuste ja Kaleta ja kümnevõistleja Külvet, kahjuks ebaõnnestunult. Puuste viiendal ja Kaleta eelvõistlusel vigastatud jala tõttu kaheksandal kohal. Külvet katkestas külmetuse (palavikku 38°) tõttu võistlemise kahe ala järel.

Kuid samuti sirbi ja vasara lipu all võistlevatel leedulastel ja lätlastel oli põhjust juubeldamiseks, erti leedulastel. Esimene ja kolmas koht kettaheites: 1. Ubartas 67.08, 3. Kidikas 66.32. Kolmikhüppes tõi lätlasele Bruzhiksile hõbemedali 17.33-line hüpe. Ka vennasrahvale Soomele andsid võistlused üsna vähe põhjust rõõmustamiseks — ainult üks hõbemedal — Arto Bryggare 110 m tõkkejooksus. „Meie" Tiina Lillak, kes veel kolm aastat tagasi oli maailmameister, pidi leppima neljanda kohaga ja üsna tagasihoidliku resultaadiga 66.66.

Siin püstitas võitja, mustanahaline Briti esindaja Fatima Whitbread eelvõistlusel ilusa maailmarekordi 77.44. Kuid kõige fantastilisem oli venelase Sedõhhi tippsaavutus 86.74 m vasaraheites.

Spordiuudiseid kodumaalt

Vändras toimus Eesti 31. maratonimeistrijooks, millest 138 osa võtsid, neist 10 naist ja veerandsada väljastpoolt Eestit. Võitjaks tuli ja omas meistritiitli mullune meister Kalev Urbanik ajaga 2:33.14, teisele kohale Einar Oimet 2:35.35, kolmandale Viktor Artemjev Tallinnast 2:36.32, neljandaks Mati Räni 2:38.58, viendaks Aleksander Tamm 2:42.58.

Parima naisena lõpetas esimesena lätlanna Tamara Merzlikina ajaga 3:12:44, talle järgnesid Ene Aigro 3:20.05 ja Kaija Jussupova 3:36.55.

☆

N. Eesti meistrivõistlustel jalgpallis oli seitsme vooru järel juhtimas „Zvezda" nimeline meeskond, milles venelaste kõrval lööb kaasa ka paar eestlast. Jalgpall on teatavasti juba aastaid olnud ala, kus „jäme ots" on venelaste käes. Mõnes liiduklassi meeskonnas näiteks ei ole ühtki eestlast.

Eesti püstolilaskurid Balti maavõistlustel 20. sept. 1986. Vasakult Urmas Sui, Margus Jukkum, Mati Gering, Evald Gering. Eesseisev poiss on Sui jr. Püstolimehed olid võidukad, nagu alati.

Laskeuudiseid

Iga-aastaste Balti mängude raames toimusid ka sel aastal laskevõistlused, mille korraldajaiks olid lätlased oma „Berzaine" välistiirul Mount Alberti asula läheduses. Võisteldi vabapüssis (.22 cal. free rifle) ja spordipüssis (.22 cal. sporting rifle); samuti haavlipüssis kaarrajal (trap), standard-püstolis (.22 cal. standard-pistol), vabapüstolis (.22 cal. free pistol) ja suurekaliibrilises püstolis (centre fire pistol). Eestlased olid edukad ainult püstolimatshides, kuigi nad peaaegu igast alast osa võtsid. Aga nagu varem selle lehe veergudel märgitud, on eesti püssimeeskonnad alla käinud.

Vabapüssi lamades asendi võitsid lätlased. Matshist võtsid osa eestlased Arnold Pakker ja Udo Robi.

Vabapüssi kolme-positsiooni matshi võitsid leedulased. Sellest eestlased osa ei võtnud.

Spordipüssi kolmes asendis võitsid lätlased. Eestlastest võttis matshist osa ainult Arvi Tinits.

Haavlipüssis võitsid leedulased. Eestlastest võistlesid kaasa H. Kuusik ja I. Sambla.

Standard-püstolis tuli esimeseks eestlane Mati Gering, teiseks lätlane A. Karklis, kolmandaks leedulane J. Usvaltas (laseb harilikult eesti meeskonnas, kuid seekord võistles leedulaste nimel). Kaasa lasksid veel U. Sui, kes tuli neljandaks ja M. Jukkum, viies koht. Kuid lätlased võitsid meeskonnana, kuna neil oli meeskonnaks tarvilik arv — neli võistlejat — eestlastel ainult kolm.

Vabapüstolis tuli jälle esimeseks Mati Gering, kuna Usvaltas ja Karklis vahetasid kohti — leedulane tuli teiseks, lätlane kolmandaks. Evald Gering, Mati Geringi isa, tuli neljandale kohale.

Suurekaliibrilises püstolis tuli Mati Gering esimeseks, Urmas Sui teiseks ja lätlane A. Karklis kolmandaks.

Püstolimeeste vähesus oli tingitud samal ajal toimuvaist provintsi-matshidest Bramptonis.

Varastasime seni, varastame edasi

Materjale Moskva linna propagandistidele korraldatud koosolekul

3.

VARASTASIME SENI, VARASTAME EDASI (2)

On võetud meetmeid selliste korralageduste vältimiseks. Kõikides taksoparkides on peetud koosolekuid.

Üleüldse — taksojuhid on eriline liik inimesi ja me oleme kohustanud partei rajoonikomiteede sekretäre iga kuu käima taksoparkides.

(t.m.: Inimeste vastuhakk bürokraatiale, streik on Jeltshini poolt kuulutatud „korralageduseks" ja taksojuhid erilisteks, nähtavasti alamat sorti, inimesteks. Õpetlik, kas pole?)

41. Teaduslikud uurimisinstituudid ja konstrueerimisbürood?

Oleme välja selgitanud 39 teaduslikku uurimisinstituuti, mis pole aastate vältel midagi teinud. 15 neist suletakse ja võetakse maha riiklikult finantseerimiselt.

(t.m.: ja ülejäänud 24?)

30.000 teaduslikku töötajat, kes ümberatesteerimisel ei suutnud tõestada oma kvalifikatsiooni, suunatakse tööstusesse.

Teadurite ja õppejõudude tase on madal. Hallus sünnitab hallust.

49. Moskvas on palju korterivargusi.

On. Miilitsaorganid töötavad halvasti. Partei rajoonikomiteede esimesed sekretärid peavad rohkem tähelepanu pühendama tööle miilitsaga.

55. Moskvas on levinud narkomaania.

Oleme sellest avalikult kõnelnud. Oleme registreerinud 3.600 narkomaani. Vabatahtlikult nad end kirja ei pane. Tekib küsimus: kui palju narkomaane on veel avastamata?

64. Mis juhtus Pervomaiski rajoonis?

Võin ütelda, et on avastatud kuritarvitusi, asja uuritakse.

72. Oktoobri rajoonikomitee teisest sekretärist Danilovist?

On kohalt maha võetud ja parteiliselt karistatud. Ta sisustas oma korteri härrasmehelikult, laskis isegi ehitada sinna personaalse kamina, mille suitsutoru jooksis läbi kogu maja. Taoliste vürstide koht pole parteis. Parteitööl peavad olema kristallpuhtad inimesed.

96. Hulk küsimusi noorsoost.

Näen noorsoo juures tungi teenimatule lõbutsemisele. Häbiasi on seegi, et komsomolijuhi juurde jutulepääsemiseks tuleb kasutada eelregistreerimist.

156. Millised privileegid on kaotatud Moskva partei linnakomitee töötajatele?

Küsimus on seatud vääralt. Privileege on tulnud juurde: suurendasime töökoormust. Oleme suurendanud bürooistungite arvu. Nüüd töötavad linnakomitee töötajad hommiku kella üheksast kella üheksani õhtul, vahel südaöönigi. Nojah, kinnise tööstuskaupade kaupluse panime kinni.

(tm.: Kus on töökaitse? Kuidas jäid asjad kinniste sööklate ja toiduainete kauplustega?)

179. Kui palju inimesi heideti parteist välja kahe kongressi vahelisel perioodil?

Riigis 70—90.000, Moskvas 20.000.

206. Kuidas suhtute PRAVDA artiklisse PUHASTUS?

Pean lähenemisnurka õigeks, järeldusi vääraiks. Järeldatakse nimelt, et partei on rahvast eemaldunud.

STOPP!

Pealiskaudsete ja ülelibisevate vastustega on Jeltshin jõudnud 206 küsimuseni. Anname talle aega juua klaasikese mineraalvett ja anname oma kommentaari.

Oletame jätkuvasti, et stenogramm on Läänes Gorbatshovi kontori salajasel mahitusel. Mis siis meile tahetakse selgeks teha seniste küsimuste-vastustega? Eks seda, et korralageduses ja korruptsioonis on süüdi üksikud inimesed — taksojuhid, Danilov, Grishin, miilitsionäärid, narkomaanid — ja mitte mingil juhul partei. Mitte mingil juhul süsteem ise. Kas pole see katse abitukene: süüdistada lapsi isa pattudes? Petab see kedagi?

☆

Veeklaasikene tühjendatud, läheme edasi. Vaatame, mida räägib Jeltshin Moskva propagandistidele alates 217-ndast küsimusest.

217. Muudatustest Moskva parteikomitee aparaadis?

Meil oli inimesi, kes lugesid tööajast tasulisi loenguid. ... Paljud seltsimehed on üle viidud teisele tööle, on neid, kes sellele „kandideerivad". Rõhutan, et parteitöötaja ja -juht peab olema aus, puhas, kompetentne, printsipaalne, ennastohverdav ja tagasihoidlik.

(t.m.: siis lausa ingel maapeal. On keegi taolisi kohanud?)

256. Terve hulk küsimusi Moskva linnanõukogu tööst.

Tuletan meelde, et Promõslov võeti maha teisel päeval peale Grishinit, ehkki ta palus luba veel viis aastat töötada. Seltsimees Saikin töötab väga aktiivselt. Ta on kompetentne inimene ja mis väga tähtis — pole kellegagi ega millegagi seotud.

(t.m.: 78-aastane Vladimir Promõslov oli Moskva „linnapea" 23 aastat, 1963—1986.) Süüdistused tema vastu — kihutas ringi, jõi — peaksid raugale au tegema. See, et ta soovis veel viis aastat samas vaimus jätkata, viitab teatud huumorimeelele.

Saikin, uus „linnapea", oli seni Lihhatshovi nimelise autotehase direktor. Kuidas sai sellel ametikohal olla mitte kellegagi ja millegagi seotud? — see jäägu Jeltshini südametunnistusele. Või tahetakse siin väita, et Gorbatshov ülendab kohati ka inimesi, kes ei kuulu tema sverdlovskimafiasse?)

Peame vabanema muganejate kihist, võitlema kuritarvitustega. Paljude juhtivate töötajate naised sõidavad ringi mustade Volgadega. Tavaliselt tuleb selline masin hommikul, viib lapse kooli ja isa tööle ja läheb siis ema käsutusse. See praktika tuleb lõpetada. Me peame silma peal.

Varem sõitsid tänase koosoleku taolisele linnakomitee sekretärid igaüks omas autos. Need asjad on nüüd muudetud. Näete, linnakomitee sekretärid naeratavad, nad sõitsid täna siia ühes autos. Meie taktika — jälgida, vestelda, teha organisatsioonilised järeldused.

265. On hulk sedeleid sooviga pääseda erajutuajamisele.

Loomulikult ei saa ma vastu võtta kõiki. Noh näete — siin on üks taoline soov: Teaduste Akadeemia filosoofiainstituudist soovib jutule doktor Kijashtshenko, kes kirjutab, et nende instituudis on palju korralagedust, millest ta tahaks mulle jutustada. Ajaga on tõesti raske, aga ma olen teid, sm. Kijashtshenko, nõus vastu võtma. Tulge 12. mail kell 14.00.

(t.m.: ooteaeg üks kuu)

268. Küsitakse, kas ma võtan vastu lihtsaid inimesi.

Võtan küll. Mõne päeva eest võtsin vastu noore naise, müüjanna, kahe lapse ema. Rääkisime kaks tundi. Ta avas mulle kaubanduses toimuva kuritegelikkuse mehhaanika.

Aarne Vahtra

(Järgneb)

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

Ki

Eesti läbi aeg

Vello Pekomäe teo

Vello Pekomäe toi noortele ja vanadele vaj oli ettenähtud rikkalikul millele lisanduksid teos bielamusi.

„Eesti läbi aegade" on jaini jõudnud, jutustades ajaloost 9500 aasta joo Raamatu autor Vello Pek on kirjeldanud sarja esi teose saamislugu, öeldes et kohane raamat oli kavatsus ba aastaid tagasi, kuid ilmu le andis tõuke kodumaalt nemise 40. aastapäeva tä mine. 330-leheküljeline ra on täiendatud enam kui kaardi ja fotoga.

Põgenike-generatsiooni s läbi lahkumisega kaob pi traagiliste sündmuste läbite arv. Kuid uued põlvkonna javad neid lugusid oma tausta mõistmiseks, pealeg see hõlmab kogu meie saatuse selle ajaloolises ula Ka on see värskendav luge nemale generatsioonile en kuna mäluvaramu paratar aastakümnetega on kahane

V. Pekomäel on häid ko si sellelaadiliste teoste lo ga/toimetamisega. Juba 30 tat tagasi toimetas ta pil „Eesti pildis ja sõnas" mus eesti-, rootsi- ja inglis tekstiga. Samuti on ta suurteoste sünni juures „Eesti riik ja rahvas II ma sõjas" ja „Eesti saatusaast

Autor iseloomustab ol uue raamatu loomisel, ku malik oli kasutada Balti 9000-list fotoarhiivi Ago lahkel kaasabil; see on võimaluse väga väärtusli tomaterjali kasutada. V saadud materjale dr. Ilo kaartide arhiivist ja eesti lismi hiigelraamatust.

V. Pekomäe oli juba ajakirjanik, selletõttu on t

Vasakult Urmas Sui, Margus Sui jr. Püstolimehed olid või-

kes tuli neljandaks ja M. Jukkum, viies koht. Kuid lätlased võitsid meeskonnana, kuna neil oli meeskonnaks tarvilik arv — neli võistlejat — eestlastel ainult kolm.

Vabapüstolis tuli jälle esimeseks Mati Gering, kuna Usvaltas ja Karklis vahetasid kohti — leedulane tuli teiseks, lätlane kolmandaks. Evald Gering, Mati Geringi isa, tuli neljandale kohale.

Suurekaliibrilises püstolis tuli Mati Gering esimeseks, Urmas Sui teiseks ja lätlane A. Karklis kolmandaks.

Püstolimeeste vähesus oli tingitud samal ajal toimuvaist provintsi-matshidest Bramptonis.

masin hommikul, viib lapse kooli ja isa tööle ja läheb siis ema käsutusse. See praktika tuleb lõpetada. Me peame silma peal.

Varem sõitsid tänase koosoleku taolisele linnakomitee sekretärid igaüks omas autos. Need asjad on nüüd muudetud. Näete, linnakomitee sekretärid naeratavad, nad sõitsid täna siia ühes autos. Meie taktika — jälgida, vestelda, teha organisatsioonilised järeldused.

265. On hulk sedeleid sooviga pääseda erajutuajamisele.

Loomulikult ei saa ma vastu võtta kõiki. Noh näete — siin on üks taoline soov: Teaduste Akadeemia filosoofiainstituudist soovib jutule doktor Kijashtshenko, kes kirjutab, et nende instituudis on palju korralagedust, millest ta tahaks mulle jutustada. Ajaga on tõesti raske, aga ma olen teid, sm. Kijashtshenko, nõus vastu võtma. Tulge 12. mail kell 14.00.

(t.m.: ooteaeg üks kuu)

268. Küsitakse, kas ma võtan vastu lihtsaid inimesi.

Võtan küll. Mõne päeva eest võtsin vastu noore naise, müüjanna, kahe lapse ema. Rääkisime kaks tundi. Ta avas mulle kaubanduses toimuva kuritegelikkuse mehhaanika.

Aarne Vahtra

(Järgneb)

Kuulutamine
„VABA EESTLASES"
täidab oma eesmärgi!

kirjandus · kunst · muusika

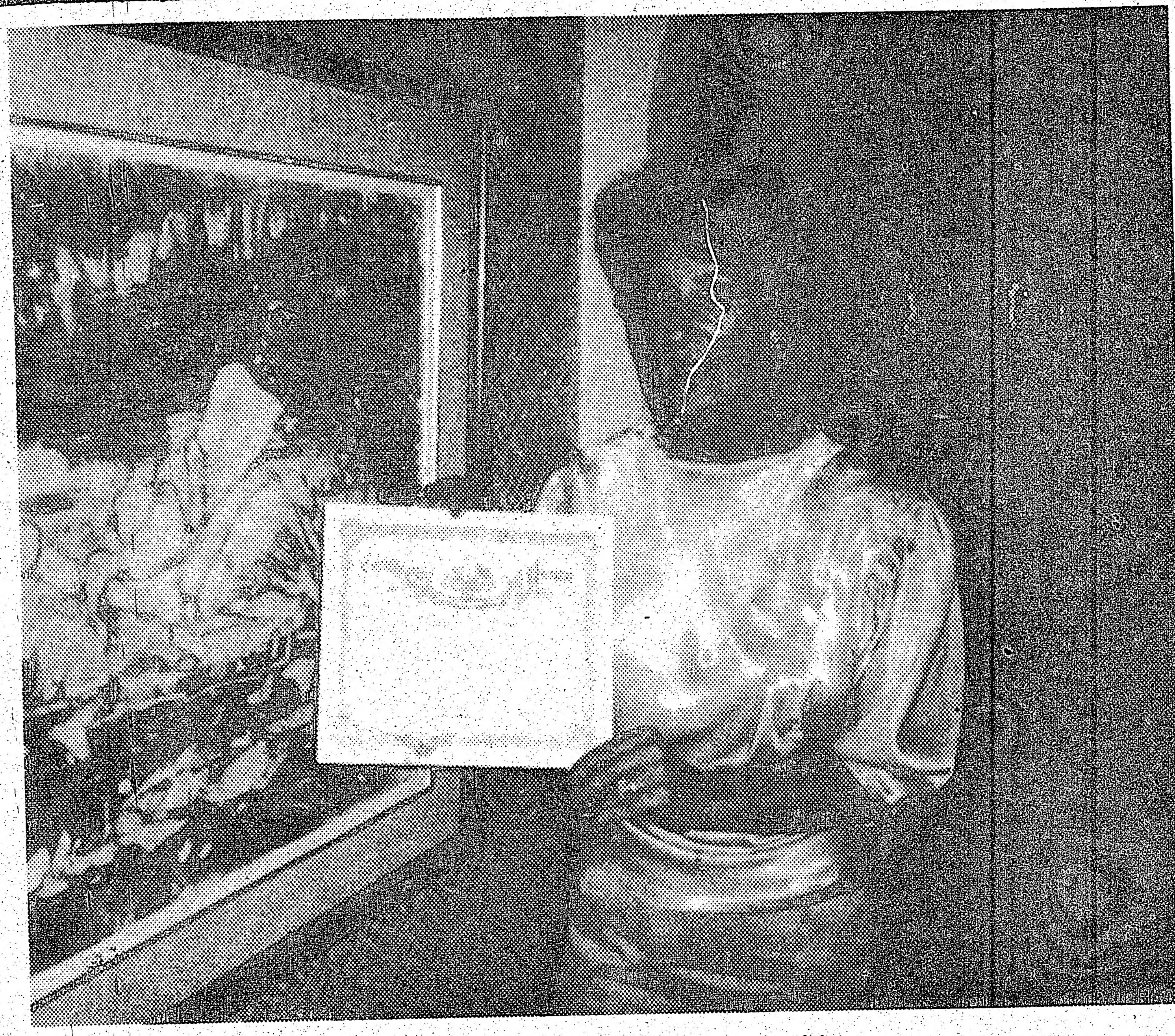

Edukas kunstnik Kai Käärid

Sõnavara ja kohanimede kogumise võistlus Eestis

Emakeele Selts kodumaal kutsub üles kõiki keelehuvisili järjekordsest sõnavara ja kohanimede kogumise võistlusest osa võtma. Korraldaja peab rahva keeleloomingut eesti suurimaks kultuuriaardeks, kuna selles peegeldub esivanemate tööpäev, meelelahutused, mõttemaailm ja ilumeel, kajastuvad ajaloolised sündmused ning kogu muutuv elujärg. Üles tuleks märkida kõik kohalikud murdesõnad, üldteada sõnade kirjakeelest erinevad täiendused, kogu rahvakeelne kõnepruuk, kõnekäänud ja fraseoloogia. Vanimate murdekõnelejate teadvuses elavad veel edasi paljud endisaegse elukorralduse, muistsete tavade, uskumiste ja praeguses tarvituses kadunud töö- ja tarberiistadega seotud sõnu ning väljendeid.

Eesti esivanemad on suhtunud ümbritsevasse elukeskkonda tähelepanu ja lugupidamisega, ristides iga põllu, neeme, jõekääru, metsatuka või teeotsagi tabava nimega. Talude tühjenemise ja linnastumisega aga ähvardab nimesid kadumise oht kui lahkuvad teadjad inimesed. Selletõttu on kohanimede kogumine juba ülimalt pakiline ülesanne, millel Eesti asustusloo selgitamisel on hindamatu väärtus. Nimede uurimisele on väga tarvilikud isikunimed (ka hüüdnimed), niisamuti koduloomade nimed.

Sõnavara kogumine toimub võistlusena, mille korraldajaks on Emakeele Selts. Veel katsutakse üht kaotsi läinud maailma kaardistada.

Kai Käärid'ile parima akvarellkunstniku auhind

O'Keefe Centre'i teatri fuajees toimuval „Multicultural Fine Arts" 14. aastanäitusel oli esitatud 45 kunstniku hulgas Kai Käärid'i viis akvarelli ja endise liikme mälestusnäitusena Joann Saarniidu kolm tööd, mida oli vaheldanud Linda Saarniit. Kokku oli näitusel 110 tööd.

Näitusel väljapandud töid auhinnati neljas kategoorias: õli- ja akrüülmaal, akvarell ja joonistused. Esimene auhind määrati Kai Käärid'ile kõige viie töö eest kui parimale vesivärvikunstnikule. Auhind anti üle sellekohase diplomiga.

☆

Kai Kääridil on ees 23. novembril avatav iseseisv kunstinäitus University Womens Club (Bloor St. W. & St. George St.) näituseruumis.

Eesti läbi aegade - põhiteos põgenikelugudele

Vello Pekomäe teoksil olevaist töödest

Vello Pekomäe toimetas „ESTO-84 Toronto" albumi ja samaaegselt tegi eeltöid noortele ja vanadele vajaliku eestluse käsiraamatu koostamisel. Esimese raamatuna oli ettenähtud rikkalikult illustreeritud osa „Eesti läbi aegade", mis oleks aluseks, millele lisanduksid teosed eestlaste suurest põgenemisest, mis kirjeldaksid isiklikke läbielamusi.

„Eesti läbi aegade" on lugejaini jõudnud, jutustades Eesti ajaloost 9500 aasta jooksul. Raamatu autor Vello Pekomäe on kirjeldanud sarja esimese teose saamislugu, öeldes et sellekohane raamat oli kavatsusel juba aastaid tagasi, kuid ilmumisele andis tõuke kodumaalt põgenemise 40. aastapäeva tähistamine. 330-leheküljeline raamat on täiendatud enam kui 300 kaardi ja fotoga.

Põgenike-generatsiooni surma läbi lahkumisega kaob pidevalt traagiliste sündmuste läbiteinute arv. Kuid uued põlvkonnad vajavad neid lugusid oma rahva tausta mõistmiseks, pealegi kui see hõlmab kogu meie rahva saatuse selle ajaloolises ulatuses. Ka on see värskendav lugeda vanemale generatsioonile enesele, kuna mäluvaramu paratamatult aastakümnetega on kahanev.

V. Pekomäel on häid kogemusi sellelaadiliste teoste loomisega/toimetamisega. Juba 30 aastat tagasi toimetas ta pilditeose „Eesti pildis ja sõnas" mis ilmus eesti-, rootsi- ja ingliskeelse tekstiga. Samuti on ta olnud suurteoste sünni juures nagu „Eesti riik ja rahvas II maailmasõjas" ja „Eesti saatusaastad".

Autor iseloomustab olukorda uue raamatu loomisel, kus võimalik oli kasutada Balti Arhiivi 9000-list fotoarhiivi Ago Pärteli lahkel kaasabil; see on andnud võimaluse väga väärtuslikku fotomaterjali kasutada. Veel on saadud materjale dr. Ilo Käbina kaartide arhiivist ja eesti filatelismi hiigelraamatust.

V. Pekomäe oli juba Eestis ajakirjanik, selletõttu on ta suurte kogemustega mees. Ta on andnud konkreetsed kirjeldused Eesti ajaloost, eriti aga riikliku iseseisvuse ajast ja tulemusist, mida andis vabadus. Sellele lisanduvad need võitlused, mida eestlastel on tulnud pidada röövitud vabaduse tagasi võitmiseks. Ta ütleb, et eestlaste viimased 6000 aastat on nagu kangelasfilm surma ja sõdade traagikaga, mille kohale aegade jooksul plahvatab võimas eluhoog.

Aga autor näeb oma tööd muude asjaolude kõrval kui vahendit okupatsioonivõimu propagandavalede ja võltsimiste kummutamiseks ja ajaloolise tõega asendamiseks. See asjaolu tingib, et see on ka oluline teatmeteos neile, kes ise pole sündmusile kaasa elanud või võõrsil elades pole saanud seni küllaldast ülevaadet Eesti ajaloo tegelikust käigust.

Samal ajal olevat esimene köide sarjast ka provotseerivaks üleskutseks kõigile, senisest suuremal määral oma mälestusi kirja panema läbitud põgenemisteekondadest ja uutel asukohamaadel eestlaste ühiskondade rajamisest ning algsest tegevusest. 70.000 eestlase põgenemine 1944. aastal ja vähemal määral ka hiljem on väga ulatuslik ainevald, mille jäädvustamine on nüüd pakiliseks tööülesandeks muutunud. Seda on Vello Pekomäe mõnes osas oma eeltöödega edasi viinud, kuid vajab uusi materjale sõnas ja pildis järgmiste köidete koostamisel.

Põhiteosega „Eesti läbi aegade" on antud eriti imponeeriv alus, millele baseerudes põgenike jutustused saavad lähedasemaks ja põgenemine kommunistliku ohu ees kodumaalt põhjendatuks.

HO

Kunsti leksikon

Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudi toimetusel ilmus entsüklopeediline terminoloogiasõnaraamat — Rudolf Parise † ja Eevi Endi „Kunsti leksikon" (344 lk.). Sõnaraamat sisaldab maali, skulptuuri, graafika, arhitektuuri ja tarbekunsti termineid. Terminitele on antud eestikeelne seletus ja vasted inglise, prantsuse, saksa ja rootsi keeles. Lisana on ära toodud eksliibriste rahvusvahelised terminid Valter Kranerilt. Raamat on varustatud neljakeelse registriga, mis võimaldab kergesti leida vajalikku terminit nii eesti kui teistes nimetatud keeltes ka neil, kes eesti keelt ei valda.

„Kunsti leksikoni" müügihind Rootsis on praegu kr. 210:—, alates 1. detsembrist kr. 250:—. Sellele lisandub saatekulu Rootsis kr. 15:50, mujale Euroopas kr. 22:—, Ameerikasse ja Austraaliasse õhupostiga kr. 26:—. Tellida võib otse Eesti Keele ja Kirjanduse Instituudilt, makstes hinna koos saatekuluga Instituudi postizhiiro arvele nr. 35 45 37 - 3 (Institutet för estnisk språk- och litteraturforskning, c/o Finska institutionen, Stockholm universitet, 106 91 Stockholm). Raamat on Rootsis müügil ka Eesti Kultuuri Koondises ja Välis-Eesti raamatuäris.

Vello Salo ettekanne Euroopanädalal

Tänavuseks teemaks oli balti rahvaste ajalugu

Tänavu toimus septembri alul kaheksandat korda nn. Euroopa-nädal Itaalias, Milano lähedal asuvas Paulus VI nimelises Ambrosiuse Instituudis. Nende nädalate eesmärgiks on tutvustada kõigi balti rahvaste ajalugu itaalia akadeemilisele publikule. Osavõtjaiks on üliõpilased, õpetajad, õppejõud ja teadlased. Tänavu oli osavõtjaid umbes saja piiris.

Tänavu oli teemaks balti rahvaste usuline ajalugu balti rahvaste ristiusustamise 800-aastase juubeli puhul. Kuna leedulased ja lätlased on Itaalias hästi esindatud, ei olnud eesti osas (kõik loengud toimusid itaalia keeles) suurt valikut lektori otsimisel. Eesti jaoks kutsuti prof. Vello Salo, kes on oma õpingute tõttu varem pikemat aega Itaalias viibinud ja valdab vabalt itaalia keelt.

Avakõnelejaks oli leedulasest monsignore Audrys Batchkis, kes on kõrgel kohal Vatikanis, kus ta töötab paavst Johannes Pauluse „välisministeeriumis", kiriku välisasjade nõukogus.

Tema oli selle nädala eesistujaks ja andis avaettekandes üldpildi Balti riikide ajaloost kõige vanemaist aegadest tänapäevani.

Teisel loengul täpsustas seda üldpilti lätlaste ja leedulaste osas prof. Paulius Rabikauskas, kes õpetab Roomas.

Esimese päeva kolmanda ja viimase kõnelejana esines prof. Vello Salo Torontost. Temal tuli piirduda ühe loenguga, kuna täpselt samal õhtul algas akadeemiline aasta ka Torontos (Itaalias alles oktoobris) ja tal tuli rutata Torontosse tagasi.

Eestit puudutav loeng algas erinevuste ja ühendavate tegurite märkimisega soome-ugrilastest eestlaste ja indo-eurooplastest baltlaste vahel. Järgnes lühike kirjeldus muinas-Eesti usundist ja peamistest faasidest eesti usundiloos, mida on kolm perioodi nelja alajaotusega.

Esimeseks animistlik maailm kuni Eesti ristiusustamiseni 1227, kristlik ajajärk sealt kuni 1945. aastani (alajaotusega — katoliiklik a. 1629, sealt peale luterlik) ja 1945. aastast peale ateistlik.

Siis vaatles ettekanne praeguste uurimiste seisu sel alal, tuues ette uuemat bibliograafiat ja teoseid. Lõpuks kirjeldas ta kirikute ja ateismi praegusi võitlusi Eestis.

Järgnes elav küsimuste periood, mis näitas kuulajaskonna suurt huvi Eesti-nimelise „eksootilise" maa vastu, mille kohta leidub itaalia keeles võrdlemisi vähe materjale.

Euroopa Nädala ettekanded avaldatakse eelmiste aastate eeskujul eriraamatuna, mis eriti Eesti osas täidaks tunduva lünga trükitud itaaliakeelses informatsioonis Eesti kohta.

R. Norvell 60-aastane

Stokholmis Eesti Kooli uus juhataja fil.mag. Richard Norvell saab Uppsalas laup., 4. oktoobril 60-aastaseks.

Tegemist on dünaamilise ja energilise eesti mehega, kes on jälgi jätnud õige mitmel alal eesti ühiskonnas — ühelt poolt noortejuhina — ka noortemaleva juhina — skautluses, noorteinstruktorina Noortetöös, suvekodude juhatajana, kursuste ja laagrite juhina, Lend Läände mitmete reiside eduka peakorraldajana, Stokholmi-Esto Peakomitee esimehena, kasvatuspäevade korraldajana, Rootsi Eestlaste Esinduse saadikuna, rahvusliku Koostöögrupi peasekretärina jne. Nii et juubilar lähemat tutvustamist ei vaja.

Richard Norvell sündis Tartus a. 1926. Sõja tõttu jäi tal kodumaal hariduskäik pooleli ja seda jätkas ta Rootsis, lõpetades a. 1947 Stokholmi Eesti Gümnaasiumi. Jätkas õpinguid Uppsala ülikoolis, kus ta lõpetas fil.mag. kraadiga ajaloo ja kodanikuteaduse alal. On olnud gümnaasiumiõpetajaks Ludvikas ja Uppsalas. Viimastel aastatel pühendanud ennast Eesti Koolile.

RICHARD NORVELL

Juubilari suurimaks ülesandeks oli kahtlemata Esto-86 läbiviimine, milleks talle eesti organisatsioonid andsid usalduse. Me teame kõik, et see Rootsi toodud pidustus — teiste maade kahtlustuste all — oli hiilgavaks õnnestumiseks ja uhkuseks siinsele eestlaskonnale. Töö kiitis tegijat.

Skautliku vasakkäe survega õnnitlevad aatevennad skautluses, parema kämblaga aga kaaslased eesti vabadusvõitluses ja ühiskondlikus tegevuses, soovides edu uue sugupõlve kasvatamisel.

Juhan Kokla

Eesti Ühispanga äriseis läheneb 30 miljonile

Panga juhtkonna optimistlik informatsioon ajakirjandusele

„Käesolev aasta on Toronto Eesti Ühispangale hea aasta," konstateeris eesti ajakirjandusele möödunud neljapäeval antud jutuajamisel panga juhatuse esimees K. Randlaid. Nagu kinnitavad vastavad arvud, on panga äriseis kasvanud 1986. tegevusaasta esimese üheksa kuu jooksul 29.770.110 dollarile, lähenedes seega maagilisele 30 miljoni dollari piirile. Kasv möödunud aasta septembri lõpust kuni käesoleva aasta septembri lõpuni on olnud üle 1,6 miljoni dollarit. Panga hoiused on üle 28 miljoni dollari ning puhaskasu üheksa kuu jooksul on 232.500 dollarit, ületades tunduvalt ettekalkuleeritud eelarve.

Ajakirjandusele antud informatsioonikoosolekust võtsid osa panga juhatuse esimees K. Randlaid, abiesimees E. Kuris, laekur A. Kütt ja mänedzher P. Kiilaspea. Esimees mainis sissejuhatuseks, et käesoleval aastal on panga tegevus olnud palju stabiilsem,

mis on tingitud stabiilsest rahaturust, kuna laenude ja hoiuste protsentides on olnud vähem kõikumisi.

Andes lühikese ülevaate Ühispanga tuleviku-väljavaadete kohta, mainis K. Randlaid, et suuremaid muudatusi ja kõikumisi ei ole ette näha lähemas tulevikus. Tegelikult oleneb meie panga olukord nii Kanada kui ka Ühendriikide majanduslikust olukorrast järgmisel aastal — kui majanduselus on suuremaid kõikumisi, siis reflekteeruvad need kõikumised ka meie panga tegevuses.

Puudutades rahaasutuste tegevust üldiselt, arvas esimees, et võistlus rahaasutuste vahel suureneb pidevalt,

kusjuures pangaoperatsioone püüavad kõrvuti pankadega soorita kindlustusasutused, börsimaaklerid ja trustkompaniid.

On teada, et nende asutuste tegevuspiirkond pangaoperatsioonide alal määratakse kindlaks valitsuse seadusandlusega kas käesoleval või järgmisel aastal. Samuti on teada, et uus seadus suurendab tunduvalt valitsuse kontrolli rahaasutuste üle. Käesoleval aastal jatkasid nii suurpangad kui ka ühispangad möödunud aastate kahjude likvideerimist nii sisemaale kui välismaadele antud laenude mahakirjutamisega. Õnneks on meie ühispangal selliseid kahjusid vähe olnud ning loodame, et selline olukord jatkub ka tulevikus

kuna oleme olnud ettevaatlikud laenude andmisel ning oleme suurendanud sisemist kontrolli asjaajamisel, kinnitas esimees.

Toronto Eesti Ühispanga liikmeskonna üldarv on vähesel määral suurenenud noorema liikmeskonna kasvu tõttu. Samaaegselt on aga vanemaid liikmeid välja langenud. Juhatus on püüdnud Eesti Ühispanka nooremale generatsioonile tutvustada loengutega eesti täienduskoolides ja kirjaliku materjali levitamisega, kusjuures on selgitatud ka ühistegelikke ideesid Kanadas ja iseseisvas Eestis.

Noorte Eesti Ühispanga juurdetõmbamiseks on võimaldatud panga liikmeks astumine noortele kuni 18. eluaastani panga osamaksu tasumisega panga poolt.

Kuna vanemad generatsioonid taanduvad eluprotsessist ning nende asemele tulevad uued pealekasvavad generatsioonid, siis on Toronto Eesti Ühispanga juhatusele, samuti teistele organitele ja ametkonnale, suuremaks ülesandeks meie oma panga eeliste tutvustamine noortele ja ka nendele vanematesse aastakäikudesse jõudnud rahvuskaaslastele, kes seni meie ühispanga teenindust ei ole kasutanud. Samuti on ühispangal kavatsus tähistada esimese Eesti ühispanga — Tartu Laenu ja Hoiu Ühisuse — asutamise 85. aastapäeva ühistegevuse õhtu näol.

See annaks iseseisvas Eestis tegutsenud ühistegelastele võimaluse oma teadmisi, kogemusi ja rikkalikke mälestusi edasi anda nii noortele kui ka selle ajastu kaasa elanud vanematele generatsioonidele.

Mis puutub liikmeskonna teenimisesse, siis püavad juhatus ja ametkond ära kasutada kõiki võimalusi parema ja ajakohase teeninduse andmiseks. Nii on meie ühispank sisse seadnud rahamasinate kasutamise teiste ühispankade kaudu, mille kohta täpsemaid seletusi võib saada ametkonnalt. Eesti Ühispank on omandanud ka uued efektiivsemad ja ökonoomsemad büroomasinad (kompuuterid), mis aitavad kaasa liikmeskonna paremaks teenindamiseks.

„Lähenedes tegevusaasta lõpule, on Toronto Eesti Ühispanga juhtkond ülimalt rahul käesoleva aasta tegevuse tulemustega liikmeskonna hüvanguks," lõpetas K. Randlaid oma ülevaate.

Ohvitseride Kogu liikmeid koosolekusaalis ettekandeid kuulamas. Foto: T. Säägi

Sportlaager 86

Osavõtjaid rohkem kui oodati

Selle aasta SPORTLAAGER läks ootamatult hästi korda. Meil oli loota 80 noort, aga vanemate survel pidime vastu võtma 97 eesti keelt rääkivat noorukit. Keskmiselt oli söögil 130 isikut, pere koosnes noortest, instruktoritest ja kasvatajatest.

Kuigi ilmataat meiega ei leppinud sai ainult tennise-programm vihma tõttu kannatada. Need noored, kes tulid sporti õppima, ei leidnud et paha ilm nende huvi ja tahet segas. Ainult emad võisid pahandada, kui tuli pärast laagrit musta pesu pesta.

Laagri-programm oli jaotatud kolme vanusegruppi: 7—10, 11—12 ja 13—18. aastased. Pakkusime järgmisi alasid. Võistlusujumine, võrkpall, tennis, euroopa-jalgpall, korvpall, pesapall, kergejõustik, tervise-rada ja erinevad spordimängud. Õhtuti vaadati sporti „videol" ja noored said ka kahest tantsupeost osa võtta.

Laagri-personal, kes suuremalt osalt tegid tööd vabatahtlikult, ilma mingi tänu ega tunnustuse soovita, oli arvukas. Võiks mainida järgmisi — Valdeko Novek —laagri abijuht, Tiit Romet — programmi üldjuht, Toomas Saar — laekur ja kergejõustik, Ilmar Kaljurand, Kati Kütti, Viivi Holmberg, Tõnu Orav, Malle Jürima-Romet, Toivo Hiir, Matti Veskimets, Jaan Roos — laagri arst, Peeter Roose, Uno Jaason, Mart Lepik, Tõnis Laar — grupi-juht, Regina Heinar, Peeter Sõrra, Hillar Sõrra, Anu Jõe-Auksi, Heli Kaur-Kich, Taimo Ilves, Juhan Lindau, Derek Pallandi, Arvo Medri, Monika Kask, Lee Metsalo, Peeter Pirn, Silvi Matsoo, Tiiu Kajak, Tiia Pihl, Jüri Wallner, Tiiu Walner, Maimu Schaer — toitlustuse-juhataja, pea-perenaine, Mahti Mälberg, Anne Linkruus, Helle Evert, Tiiu Kaljurand, Eevi Novek, Elle Orav, Helgi Sambla, Asta Laanson, Martin Tamm ja Robert Vessman.

Siinjuures tahaksin juhatuse nimel tänada kõiki neid, kes rahaliselt või talgude näol tulid meid aitama. Sest ilma nende toetuste ja talgutööta ei oleks „Sportlaager" olnud läbiviidav.

Tuleviku-probleemid on positiivsed. Peamiselt on mure, kuhu paneme kõik need noored, kes tulevikus soovivad laagrist osa võtta? Märkides, et Eesti Lasteaias on sel aastal kaugelt üle 100 noore, kes 3—5 aasta pärast tuleksid „Sportlaagrisse", näeme et see probleem, kuigi meeldiv, on meil ees.

Kahju on, et Kalevi Spordiklubi peaaegu enam ei eksisteeri. See oli organisatsioon, kes paguluse algaastail ühendas eesti spordi-alad nagu võrkpall, ujumine, kergejõustik ja teised. Palju on kirjeldatud, kui tugevad olid eestlased iseseisvuse ajal kõikidel spordi-aladel. Positiivselt vaadates: Kas oleks lootust, et praegu eksisteerivad organisatsioonid nagu Kalevi Võrkpalli Klubi, Sportlaager, Eesti Ujumisklubi ja kergejõustiku alade sportlased saaksid jälle mingisugusel viisil Kalevi Spordiseltsi ellu viia?

Tähtis oleks ka, et meie eesti „Masterid", endised iseseisvuseaja tipp-sportlased ja kehalisekasvatuse pedagoogid tuleksid appi nõu andma ja erinevatest üritustest osa võtma. Ei ole mingit põhjust, miks noored ja vanad ei saaks koos asju arutada ja koostöös praegust olukorda muuta!

„Sportlaager" on näidanud, et eesti noortel on huvi spordi vastu. Nüüd aga vaatame, kas eesti ühiskonnal on tahet neid toetada, mitte ainult rahaliselt, vaid ka oma osavõtuga organiseerimisest ja talgutest.

Tulevikuplaanid nõuavad muidugi eesti ühiskonna ja organisatsioonide rahalist toetust. Kurb on näha, et isegi Sihtkapitali juures puudub „fond" kust eesti sportlikud noored ükskõik mis alal saaksid rahalist toetust.

Hakkame peale minu üleskutsega: Saatke noored Balti Ujumisvõistlustele, tulge ise aitama, organiseerima või vähemalt pealt vaatama, et noored näeksid — neil on toetajaid! Need võistlused toimuvad laupäeval, 22. novembril Pape Recreation Center'is 953 Gerrard St. E., Toronto. Informatsioon — Mai Kreem, tel. 924-6028.

Tule, teeme sporti eesti noortega!

Jaan Schaer
Sportlaagri juhataja

Kinkige sünnipäevaks
„VABA EESTLANE"

Mõtteteri

Tsivilisatsiooni mõistavad hukka need, kes on tema hüvedest küllastunud. Nende eeskujuks olevad looduslapsed alles igatsevad hukutava tsivilisatsiooni küüsi sattuda.

Arvo Valton

Feliks Koop

IN MEMORIAM

Feliks Koop

Pärast kolm ja pool aastat kestnud mehist võitlust vähjahaigusega lahkus meie keskelt Feliks Koop 2. oktoobril, 1986. Tema näol kaotas eesti ühiskond silmapaistva isiksuse ja suure töömehe.

Feliks Koop sündis 10. jaanuaril 1928 Tallinnas, kus ta vanematel oli äriline ettevõte. Juba noorukina oli ta huvitatud spordist ja malemängust.

Põgenikuteekond viis ta perekonna 1944. aastal Stokholmi, Rootsis, kus ta lõpetas töö kõrvalt Stokholmi Tehnikainstituudi elektrotehnika alal. Oma sportlikke harrastusi jätkas ta Ernst Idla võimlemisrühmas, kus temast arenes välja tippvõimleja. Samuti kuulus ta rahvatantsijate eliitrühma.

1950-ndal aastal asus Feliks Koop ümber Kanadasse, elukohaga Torontos. 1952 abiellus ta Evelyn Org'iga ja sellest abielust on sirgunud kaks poega, Indrek ja Margus. Ta lõpetas õpingud Toronto Ülikooli inseneriteaduskonnas elektrotehnika alal 1956 Ka nüüd tuli õpingute kõrval töötada ülalpidamise teenimiseks. 1964. saavutas ta magistri kraadi samal alal; sel puhul ag sooritas ta õpinguid täisajalis leivatöö kõrval. Viimased 2 aastat on ta töötanud SPAR A rospace firma juures vastutat vatel kohtadel, kus tema juhe dusel kujundati mitmesuguse elektroonilisi kontrollsüsteem sõjaväelisteks ja maailmaruur uurimise otstarveteks. Ta oma erialal väga võimekas kaastööliste hulgas lugupeetu kolleeg.

Feliks Koobis peitus laiahaa deline talent, kelle rinnus tuks tubli eesti mehe süda. Ta p nus eesti ühiskonnale ei piirc nud mitte ainult võimlemise spordiga, vaid hõlmas meie v lisvõitlust ja mitmesuguseid minguid meie kultuurielus.

Feliks Koop oli Rahvusli Välisvõitluse Nõukogu kolman koosseisu liige, ta oli kaua a tegev spordiselts Kalevi juha ses, olles ka spordiseltsi juhat ja võimlemis- ja rahvatantsur made juhataja. Ta oli spor instruktoriks Jõekääru suve dus, organiseeris eesti po võimlemisrühma, mida ta aastaid juhatas.

III-l P.-Ameerika Eesti P vadel oli ta võimlemise ja rah tantsuesinemiste juhataja. E laste päeval 1967. a. Ex Montrealis juhatas ta eesti n võimlejate esinemist.

I Ülemaailmsete eesti päev raames oli ta üheks valgus peakorraldajaks ja kuulus Ülemaailmsete eesti päevade

miljonile

irjandusele

a,“ konstateeris eesti aja-
a juhatuse esimees K.
is kasvanud 1986. tege-
henedes seega maagilisele
õpust kuni käesoleva aas-
hoiused on üle 28 miljo-
llarit, ületades tunduvalt

usele, samuti teistele organite- ja ametkonnale, suuremaks sandeks meie oma panga ee- tutvustamine noortele ja ka dele vanematesse aastakäiku- se jõudnud rahvuskaaslastele, seni meie ühispanga teenin- st ei ole kasutanud. Samuti on ispangal kavatsus tähistada nese Eesti ühispanga — Tar- Laenu ja Hoiu Ühisuse — tamise 85. aastapäeva ühiste- vuse õhtu näol.

See annaks iseseisvas Eestis tegutsenud ühistegelastele või- maluse oma teadmisi, koge- musi ja rikkalikke mälestusi edasi anda nii noortele kui ka selle ajastu kaasa elanud va- nematele generatsioonidele.

Mis puutub liikmeskonna tee- misesse, siis püavad juhatus ja netkond ära kasutada kõiki imalusi parema ja ajakohase eninduse andmiseks. Nii on eie ühispank sisse seadnud ra- masinate kasutamise teiste hispankade kaudu, mille kohta psemaid seletusi võib saada metkonnalt. Eesti Ühispank on *mandanud ka uued efektiivse-* ad ja ökonoomsemad büroo- asinad (kompuuterid), mis aita- d kaasa liikmeskonna pare- aks teenindamiseks.

„Lähenedes tegevusaasta lõ- ule, on Toronto Eesti Ühispan- a juhtkond ülimalt rahul käes- leva aasta tegevuse tulemustega ikmeskonna hüvanguks,“ lõpe- ás K. Randlaid oma ülevaate.

ulamas. Foto: T. Säägi

Mõtteteri

Tsivilisatsiooni mõistavad hukka need, kes on tema hüvedest küllas- tunud. Nende eeskujuks olevad loo- duslapsed alles igatsevad hukutava tsivilisatsiooni küüsi sattuda.

Arvo Valton

Feliks Koop

IN MEMORIAM

Feliks Koop

Pärast kolm ja pool aastat kest- nud mehist võitlust vähjahaigu- sega lahkus meie keskelt Feliks Koop 2. oktoobril, 1986. Tema näol kaotas eesti ühiskond silma- paistva isiksuse ja suure tööme- he.

Feliks Koop sündis 10. jaa- nuaril 1928 Tallinnas, kus ta vanematel oli äriline ettevõte. Juba noorukina oli ta huvitatud spordist ja malemängust.

Põgenikuteekond viis ta pere- konna 1944. aastal Stokholmi, Rootsis, kus ta lõpetas töö kõr- valt Stokholmi Tehnikainstituudi elektrotehnika alal. Oma sport- likke harrastusi jätkas ta Ernst Idla võimlemisrühmas, kus te- *mast arenes* välja tippvõimleja. Samuti kuulus ta rahvatantsijate eliitrühma.

1950-ndal aastal asus Feliks Koop ümber Kanadasse, eluko- haga Torontos. 1952 abiellus ta Evelyn Org'iga ja sellest abielust on sirgunud kaks poega, Indrek ja Margus. Ta lõpetas õpingud Toronto Ülikooli inseneriteadus- konnas elektrotehnika alal 1956. Ka nüüd tuli õpingute kõrval töötada ülalpidamise teenimi- seks. 1964. saavutas ta magistri- kraadi samal alal; sel puhul aga sooritas ta õpinguid täisajalise leivatöö kõrval. Viimased 23 aastat on ta töötanud SPAR Ae- rospace firma juures vastutata- vatel kohtadel, kus tema juhen- dusel kujundati mitmesuguseid elektroonilisi kontrollsüsteeme sõjaväelisteks ja maailmaruumi uurimise otstarveteks. Ta oli oma erialal väga võimekas ja kaastööliste hulgas lugupeetud kolleeg.

Feliks Koobis peitus laiahaar- deline talent, kelle rinnus tuksus tubli eesti mehe süda. Ta pa- nus eesti ühiskonnale ei piirdu- nud mitte ainult võimlemise ja spordiga, vaid hõlmas meie vä- lisvõitlust ja mitmesuguseid il- minguid meie kultuurielus.

Feliks Koop oli Rahvusliku Välisvõitluse Nõukogu kolmanda koosseisu liige, ta oli kaua aega tegev spordiselts Kalevi juhatu- ses, olles ka spordiseltsi juhataja ja võimlemis- ja rahvatantsurüh- made juhataja. Ta oli spordi- instruktoriks Jõekääru suveko- dus, organiseeris eesti poiste võimlemisrühma, mida ta ka aastaid juhatas.

III-l P.-Ameerika Eesti Päe- vadel oli ta võimlemise ja rahva- tantsuesinemiste juhataja. Eest- laste päeval 1967. a. Expol Montrealis juhatas ta eesti nais- võimlejate esinemist.

I Ülemaailmsete eesti päevade raames oli ta üheks valguspeo peakorraldajaks ja kuulus IV Ülemaailmsete eesti päevade ju- hatusse, kus ta oli programmiju- hiks, kujundades ja juhatades selle ürituse mitmekesist kava. Kuni viimaseni oli ta Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas juhatuse liige.

Feliks Koop lõi kaasa ka näit- lejana mitmetes eesti teatrieten- dustes ja tegutses lavastajana ning autorina kahel Seedrioru vabaõhu-lavastusel.

1954. ühines Feliks Koop korp! Rotaliaga, kus ta aastate jooksul on loonud omale suure sõprusringkonna kaasvendade hulgas ja on juhtivalt korporatsi- ooni elu arendanud, olles mitme- kordne vilistlaskogu esimees.

Armas Feliks,

kuigi raske haigus Sinu keha pures ja vaevas, ei murdunud Si- nu vaim kuni lõpuni. Sina olid toeks ja julgustajaks inimestele oma lähemas ümbruskonnas, ku- na Sa olid leidnud omale toe Kõigevägevamas. Sinust on jää- nud soojad jäljed Su leinava pe- rekonna, sõprade ja kaasvendade südametesse. Sa oled annud mee- liliigutavaid ja mällusööbivaid elamusi tuhandetele kaasmaalas- tele. Su laulud, Su naljad ja naer, Su uljus, Su sõpruse ja ar- mastuse soojus jääb kauaks Su perekonna ja sõprade hingedesse püsima.

Levib surm nagu lävi
läbi hommikuao,
aga olnu ei hävi,
sest et mälu ei kao.
(A. Alliksaar)

Tarvo Toomes

Kiri Pariisist

Maailm mäletab

Usna hiljuti avaldati 120 Ungari, Saksa DV, Poola ja Tshehhoslovakkia opositsioonitegelase läkitus, mis pü- hendatud Ungari revolutsiooni 30. aastapäevale. Doku- ment algab nii:

„. . . Kolmkümmend aastat tagasi, 23. oktoobril 1956. val- lutasid töölised, üliõpilased ja sõdurid Budapesti raadiomaja, sest nad ei talunud enam amet- likku valet; nad tahtsid kuulda tõde ja avaldada oma arvamust. Nad tõukasid ümber Stalini ku- ju ja paljastasid võimu, milline oli end ristinud „proletariaadi diktatuuriks“ ja „rahvavabarii- giks“. Nende võitlus näitas ilme- kalt, et ungari rahva tõeliseks sooviks on sõltumatus, demo- kraatia ja neutraliteet. Nad taht- sid elada vabas maailmas ja au- sas ühiskonnas . . .“

Maailm mäletab.

Mäletab Pariiski:

— 23. oktoobri õhtul toimus siin ungari muusikale ja poeesia- le toetunud kontsert.

— 28. oktoobril Luxembourgi palees kolokvium, kus osalemas ungari emigratsiooni väljapaist- vad esindajad, samuti paljude maade kirjanikud, teadlased ja ajakirjnikud. Kolokviumi kandev mõte: „Maailma esimene totaal- se süsteemi vastane revolutsi- oon“.

— 29. oktoobrist 2. novemb- rini on Pariisi teise linnaosa rae- kojas avatud näitus „Ungari re- volutsioon 30-ne aasta eest. 1956. aasta oktoobri põhjused, areng ja tagajärjed.“

— 4. novembril avatakse ja kestab 17. novembrini Musee du Chateau Arthuro Lopez'is kuns- tinäitus, kus esinemas Pariisis elavad ungari, poola ja tshehhi kunstnikud.

25. ja 26. oktoobril toimus aga Kongresside Palees foorum, mis üheskoos tähistas Ungari re- volutsiooni ja Poola 1956. aasta sündmusi. Organiseerijaks ajaki- ri Diagonale Est-Ouest.

Maailm mäletab.

Ja ei saagi unustada, sest 7. novembril tähistab totaalne süs- teem Moskvas Punasel platsil sõjaväeparaadiga oma järjekord- set aastapäeva. Igaühele oma.

Maailm mäletab.

Aarne Vahtra

Musta Lindi Päeval peetud demonstratsioonil kohtusid Kanada „The Army Quarterly and Defence Journal“ toi- metaja major John Hasek ja insener Jan Drygala.

Foto: Tommy Tomson

DELAROSA FABRICS LTD.

Kõrgekvaliteediliste euroopa materjalide äri

KOLINUD

99 Yorkville Ave. Toronto
Cumberland Court (Mall)

SENSATSIOONILINE VÄLJAMÜÜK NOVEMBRIS
40—50% hinnaalandust kõikidelt materialidelt

AVATUD 6 PÄEVA NÄDALAS
TEL. (416) 920-9737

C. OTTWAY HERBALIST

Ravimtaimed, tervislikud toiduained ja vitamiinid. Nõuanne ja sõbralik teenindamine eesti rohuteadlase A. Toigeri poolt.

300 Danforth Ave., Toronto, Ont. M4K 1N6 — Tel. 463-5125

Soovitakse PERENAIST

üksiku proua juurde Don Mills'is. Tasu kokkuleppel.

Hel. tel. 621-5501

TORONTO LINN

Muudatusi jäätmete kogumises

REMEMBRANCE DAY

teisipäeval, 11. novembril 1986

Jäätmete äravedu EI OLE teisipäeval, 11. no- vembril 1986.

Tavaline teisipäevane (11.november) jäätme- te äraviimine toimub kolmapäeval, 12. novembril.

Kolmapäeval, 12. novembril ei toimu ajalehtede ja suuremate esemete äraviimist.

Säästke oma ajalehed ja suuremad esemed kol- mapäevaks, 19. novembriks.

Pidage meeles: Torontos on 18 klaasi ja metalli kogumise depood. Augustikuu jooksul koguti 266 tonni ajalehti, 33 tonni klaasi ja 7 tonni plekk- purke. Lähemaks informatsiooniks hel. 392-7742.

Arge pange klaasikilde ega muid teravaid esemeid plastikkottidesse.

R. M. BREMNER, P.Eng., F.I.C.E.
Commissioner of Public Works

Rootsi ei võta vastu Linnast

Rootsi valitsus lükkab tagasi kõige tõenäolisuse järele Karl Linnase taotluse asüüli saami- seks Rootsis, teatasid nädalava- hetusel rootsi massiteabed.

Möödunud nädalal arutatud asja preliminaarselt väliskomisjo- niga.

Lõplik otsus tehakse siis, kui selgunud on, mida teeb USA ülemkohus, kuhu Karl Linnase poolt sisse on antud taotlus väl- jasaatmisotsuse revideerimiseks.

Selle otsuse puudumisel ei ole nimelt lõplikult selge Karl Lin- nase enda situatsioon USA-s.

Teadaanne

EELK Lõuna Florida Koguduse surnutepüha jumalateenistus armulauaga peetakse pühapäeval, 9. nov. kell 3 päeval Christ Luth. kirikus, mis asub 1955 E. Oakland Park Blvd'il, Ft. Lauderdales. Teenib Koguduse õpetaja Juhan Suurkivi. Järgneb koosviibimine kaetud kohvilauas.

Massaazh-teraapia ja refleksoloogia

LEILI TERTS

Reg. M.T.

Vastuvõtt kokkuleppel

Tel. 757-8679

Teadaanne

LEITUD HÕBEDAST KÄEVÕRU

Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi Kotkajärve ballil leiti garderoobist hõbedast käevõru. Käevõru kättesaamiseks helistada pr. Laine Metsalo, telefon 759-9504

Rahanduslik planeerimine säästudeks, pensionieaks ja pensionieas RRSP-d, RRIF-id ja aastarendised.

Mitmesugused investeeringud

TARVO TOOMES

495-6805 ehk 968-1444

MONEYSTRAT INC.

187 Gerrard St. E. Toronto

Igavene mausoleum

Lääne ajakirjanduses on avaldatud V. I. Lenini nimelise Tshernobõli aatomielektrijaama 4-nda bloki kohale ehitatava „sarkofaagi" perspektiivvaade. On see nüüd kurb nali või 4-nda bloki konfiguratsioonist tuletatud paratamatus — „sarkofaag" on üllatavalt sarnane aatomielektrijaamale nime andnud „proletaarse paradiisi" rajaja mausoleumiga Moskvas Punasel väljakul!

„Sarkofaagri" enese kohta avaldab nõukogude press mitmeid ülistusi, kõlavad sõnad „läbitungimatu", „purunematu", „igavene". Siinpool on teadusemehed pessimistlikumad. On nimelt välja arvutatud, et taolise betoonrajatise eluiga võib olla umbes 50 aastat. Muidugi, tänastele nõukogude liidritele on 50 aastat tõesti võrdne igavikuga — 50 aasta pärast neid lihtsalt enam pole. Pole neidki, kes liidrite kergekäelisuse tõttu kannatanud, oma tervise andnud. Nähtavasti jäävad 50 aasta pärast sündimata paljud lapsedki, kes selle katastroofita statistikareeglite põhjal oleksid pidanud ilmavalgust nägema.

Ja ikkagi — kui mitte varem, siis 50 aasta pärast annab V. I. Lenini nimelise Tshernobõli aatomielektrijaama 4-jas blokk endast uuesti märku. Läbi „igavese sargofaagi".

Aarne Vahtra

„VABA EESTLANE" on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Lilleäri Torontos vajab

äriteenijat

Inglise keele oskus vajalik. Informatsiooniks helistada 466-1502 — küsida INTA

KIRIKUD

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Pühap., 9. nov. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, teenib E. Saraoja.

Kolmap., 12. nov. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Pühap., 16. nov. kell 11 homm. 37-mes koguduse aastapäeva JUMALATEENISTUS, kõneleb H. Eller, laulab naisansambel. Koosviibimine ja valguspilte.

Kolmap., 19. nov. kell 6 õ. PIIBLI-PALVETUND.

Laup., 22. nov. kell 4 p.l. misjoniõhtu naisringi kavaga.

Pühap., 23. nov. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, teenib E. Saraoja.

Teisip., 25. nov. kell 11 homm. PALVUS.

Pühap., 30. nov. kell 11 homm. ESIMESE KRISTUSE TULEMISPÜHA JUMALATEENISTUS, teenib E. Saraoja, lauluettekandeid.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäevalõ 9. nov. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL täiskasvanuile ja noortele, kell 11 lastele.

Kell 11 JUMALATEENISTUS. Kõnelevad P. Mere ja K. Raid: „Uus nimi", noortekoor Ch. Kipperi juhatusel.

Kell 5 õ. EESTI SAARTE ÕHTU. Kõne A. Luup, tervitused: E. Liik, R. Kreem, saarte koor Marika Wilbiksi juhatusel, solist Senta Medri. Kohvilaud. Slaidid.

TORONTO EMMANUELI EVANGEELNE KOGUDUS
21 Swanwick Ave.
Tel. 698-5645
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühapäeval, 9. nov. kell 2 p.l. PÜHAPÄEVAKOOL lastele ja PIIBLIKOOL täiskasvanuile. Kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Lauluettekandeid. Issanda surma mälestamine. (Buss Eesti Kodust kell 1.15 p.l.)

Kell 6 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Lastekirik.

Teisipäeval, 11. nov. kell 11 homm. pensionäride ja vabade PALVEKOOSOLEK.

Kolmapäeval, 12. nov. kell 11 homm. PALVEKOOSOLEK.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128 või 625-5930
kirikus 923-5172
Organist pr. Asta Mitt
Koorijuht pr. Asta Ballstadt

Pühap., 9. nov. kell 2 p.l. koguduse iga-aastane loterii. Jumalateenistust ei ole.

Pühap., 16. nov. kell 11 homm. pühapäevane JUMALATEENISTUS. Pärast jumalateenistust akordionide orkestri kontsert kiriku ülemises saalis.

Pühapäeval, 23. nov. kell 4 p.l. SURNUTEPÜHA JUMALATEENISTUS armulauaga. Teenivad õp. Elmar Pähn ja õp. Udo Petersoo. Solist Lydia Kööp.

Pühap., 30. nov. kell 11 homm. ESIMESE KRISTUSE TULEMISEPÜHA JUMALATEENISTUS. Kalevi skautlipkonna vanemate päev.

Pühapäevakool iga jumalateenistuse ajal. Leerieelsed iga hommikuse jumalateenistuse ajal.

Koguduse segakoori harjutused igal esmaspäeval kell 6.30 õ.

Õpetaja kõnetunnid teisipäeviti kella 6—8 õhtul ja neljapäeviti kella 2—8 õhtul.

Kiriku kantselei on avatud neljapäeviti kella 10 homm. kuni kella 4 p.l.

EELK PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kiriku kantseleis 483-5847
Õpetaja Edgar Heinsoo
Tel. kodus 283-9387,
kirikus 483-6848
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 9. novembril kell 11 hommikul. Jutlustab õp. E. Heinsoo teemal: Mida tähendab väljendus „Päästetud Jumala armust". Solist Elna Libe. Leeritund. Pühapäevakool.

Jumalateenistusele järgneb PIIBLITUND, peab Ed. Kaasik.

NOORTE JUMALATEENISTUS pühapäeval, 16. novembril kell 11 hommikul. Teenib õp. A. Taul.

Järgneb PIIBLITUND.

EESTIKEELSED JÕULUKAARDID müügil kiriku juures.

INGLISKEELSED JUMALATEENISTUSED ja pühapäevakool igal pühapäeval kell 9.30 hommikul.

ÕPETAJATE KÕNETUNNID: Õp. A. Taul kolmapäeva hommikuti kl. 9.30—12 päeval, neljapäeva õhtuti kl. 6—8. Õp. E. Heinsoo: esmaspäeviti, teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 10 h. —4 p.l.

KANTSELEITUNNID teisipäeviti kl. 10 h.—6 õ. ja neljapäeviti kl. 12—3 päeval.

OOTAMATULT LAHKUNUD ARMAST

MARIE KILK'i

sündinud 2. 10. 1898
surnud 28. 10. 1986

mälestavad kurbuses

HELMI AHMAN
THEODOR MARIPUU
ALBERT PARRAS

Jehoova on mu karjane,
mul pole midagi puudu!
Psalm 23:1

Lugupeetud ja armast klubi liiget

MARIE KILK'i

mälestab leinas

HAMILTONI PENSIONÄRIDE KLUBI

Kauaaegset sõpra

MARIE KILK'i

mälestavad leinas

JUULI ja LEO AIDAMETS
MAIMU ja HERMAN RIST

Armast

MARIE KILK'i

mälestavad kurbuses

RAYMOND ja LINDA PÄRTELPOEG
ADOLF ja ELLA LÄÄS

Armast koorijuhti ja kaaslauljat

HARRI TOI'd

mälestab leinas

TORONTO EESTI SEGAKOOR

Tänuavaldus

Süürim tänu kõigile, kes meie armsa abikaasa, isa, vanaisa ja vana-vanaisa

JOHANNES VÄLI

viimsele puhkusele saatmisest osa võtsid, ta hauda lilledega kaunistasid, kuulutustega, isiklikult ja kirjalikult kaastunnet avaldasid. Eriline tänu praost Oskar Puhmile liigutava kõne eest, Estra Väli-Toompuule südamliku laulu eest, organist dr. Roman Toile, kes vaatamata oma leinale meie teenistust kaunistas, August Liivojale trompetimängu eest ja Hiidlaste Seltsi esimehele Edgar Liigile järelhüüde eest.

Südamest tänades

leinaja LESK perega

Paremat kodumaad,
see on taevast . . .

Mälestame leinas

FELIX

ja avaldame sügavat
KRISTAL

TORO

Head sünnikoha naabrit

FELIX

mälestab

WO

Mälestame kurbuses arm

ALBER

ja avaldame sügavat
tütre MA

HERMIINE
AINO ja ME

Mälestame kurbuses

ALBE

LINDA
ANU,

ST

LK'i

98
86

rbuses

AHMAN
OR MARIPUU
T PARRAS

KILK'i

ONÄRIDE KLUBI

KILK'i

nas

LEO AIDAMETS
ja HERMAN RIST

KILK'i

s

a LINDA PÄRTELPOEG
LA LÄÄS

TOI'd

einas

ONTO EESTI SEGAKOOR

valdus

armsa abikaasa, isa, vanaisa

ES VÄLI

osa võtsid, ta hauda lilledega
likult ja kirjalikult kaastunnet
Oskar Puhmile liigutava kõ-
le südamliku laulu eest, orga-
tamata oma leinale meie tee-
vojale trompetimängu eest ja
gar Liigile järelhüüde eest.

Südamest tänades

leinaja LESK perega

ARMAST ABIKAASAT JA ISA

RICHARD TARTO't

sündinud 19. oktoobril 1911 Tallinnas
surnud 27. oktoobril 1986 Torontos

leinavad

MARIA tütardega
TÕNU perekonnaga

Paremat kodumaad,
see on taevast . . .

Armast sugulast

ALIINE VAHTRA't

mälestavad

JOOSEP VAHTRA abikaasaga
MEINHARD VAHTRA abikaasaga
ARVO VAHTRA perekonnaga
LUDMILLA VAHTRA

Mälestame leinas

FELIX EVERT'it

ja avaldame sügavat kaastunnet meie kaastöölisele
KRISTALE isa kaotuse puhul

TORONTO EESTI ÜHISPANGA PERE

Head sünnikoha naabrit

FELIX EVERT'it

mälestab kurbuses

WOLDEMAR LEMBER abikaasaga

Mälestame kurbuses armast

ALBERT TOOTS'i

ja avaldame sügavat kaastunnet abikaasa AADE'le ja
tütre MALLE'le perekonnaga

HERMIINE ja WALTER KOPPEL perekonnaga
AINO ja MEINHARD AAMAN perekonnaga

Mälestame kurbuses

ALBERT TOOTS'i

LINDA, ANDRES, MONIKA ja PAUL
ANU, OLAF, PETER ja HILLAR

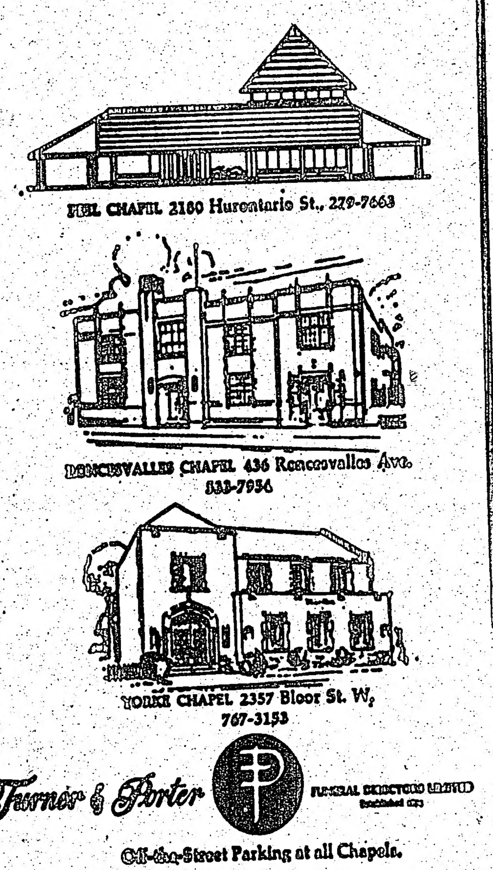

Meeldiv, väärikas ja individuaal-
set tähelepanu osutav teenimine.
Oma parkimisplatsid kõikide
matusemajade juures.

Leinateateid

Rootsis Saltsjö-Boos suri 6. oktoobril Salme Meiusi, neiuna Kubja, sündinud 25. juulil 1907 Hiiumaal.

Rootsis Mölndalis suri 8. oktoobril Johann Herbert Kivimägi, sündinud 5. detsembril 1906 Pärnus.

USA-s Minneapolises suri 22. septembril Luule Raid, neiuna Bernakoff.

Rootsis Norrköpingis suri 4. oktoobril Martha Mitt, sündinud 10. detsembril 1903 Pärnus.

USA-s Branfordis suri 9. oktoobril Ernst Allik, sündinud Saaremaal.

USA-s New Yorgis suri 10. oktoobril Johannes V. Elken, sündinud 10. jaanuaril 1903 Võrumaal.

Jälgige eesti organisatsioonide tegevust VABA EESTLASES!

Haruldane kinketeos võõrastele

AARAND ROOSI

ESTONIA a nation unconquered

Ajalooline ülevaade, iseseiv Eesti, II maailmasõda, N. Liidu okupatsioon, eestlased paguluses, diplomaatiline staatus.

Suurepäraselt kokkuvõtlik teos eestlastest ja nende püüdlustest täiendatud rohkete fotodega, mis sobiv võõrastele tutvustamiseks. 96 lk.

Hind $5.00 pluss saatekulu 70 centi

Saadaval „VABA EESTLASE" talituses

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$57.—	$77.—
Poolaastas	$32.—	$42.—
Veerandaastas	$17.—	$22.—

TELLIMINE I KLASSI POSTIGA (kiripostiga):

KANADAS:

aastas	$62.—	pluss saatekulu $45.—,	kokku $107.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu $23.—,	kokku $57.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu $11.50,	kokku $29.50

USA-s:

aastas	$62.—	pluss saatekulu $49.—,	kokku $111.—
poolaastas	$34.—	pluss saatekulu $25.—,	kokku $59.—
veerandaastas	$18.—	pluss saatekulu $13.—,	kokku $31.—

VÄLJASPOOL KANADAT LENNUPOSTIGA:
Aastas $136.—, poolaastas $72.— ja veerandaastas $38.—

Aadressi muudatus $1.—. Üksiknumbri hind 70 centi

Pangatshekk või rahakaart kirjutada FREE ESTONIAN PUBLISHERS nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavaline / kiripostiga alates .... 19........ Tellimise katteks lisan $........... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....

Aadress ....

....

....

....

Murray E. Newbigging Ltd.

Matusebüroo

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 4. novembril 1986 — Tuesday, November 4, 1986

RISTSÕNA NR. 1316

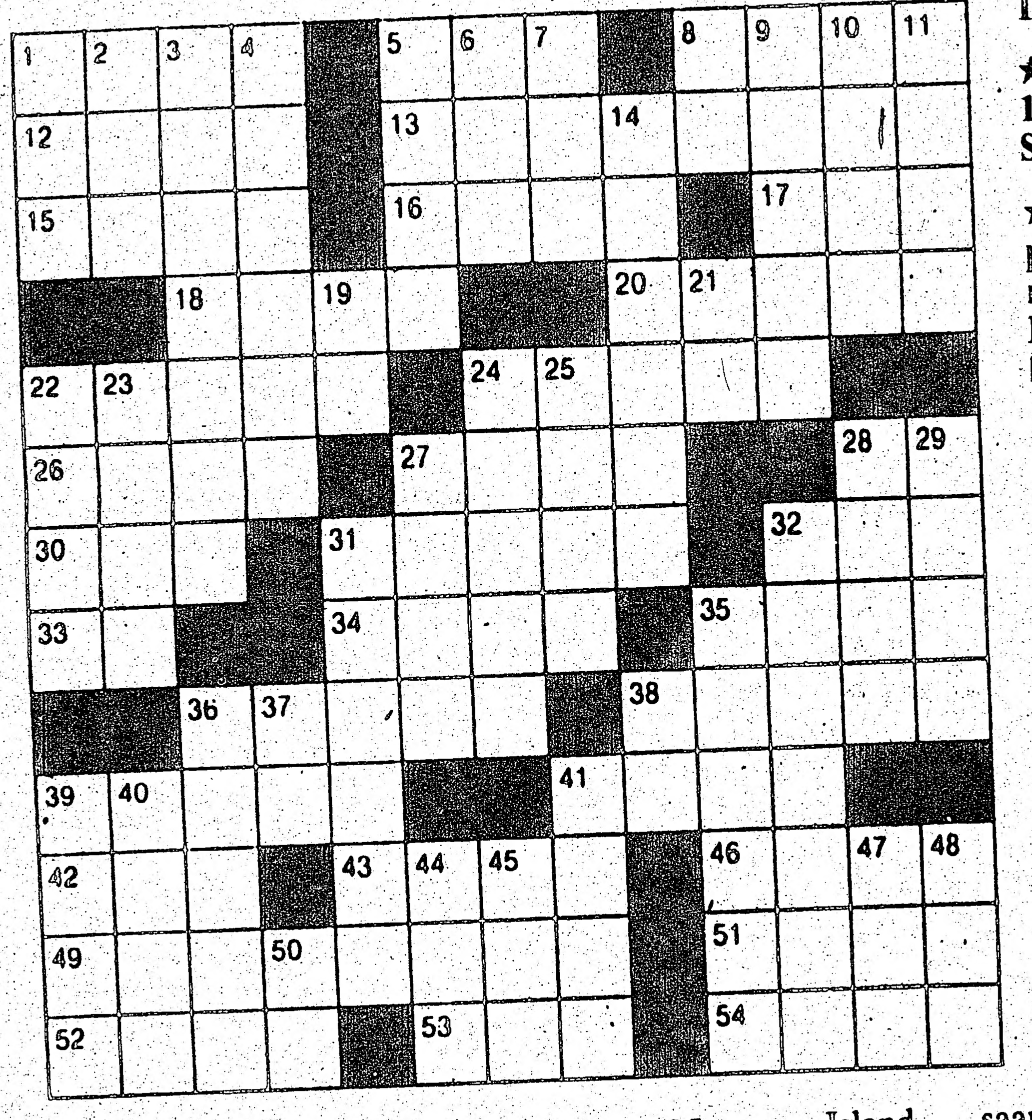

Põikread: 1. Nimekaim eesti kunstiajaloolane kodumaal, 5. Kolmikvokaal, 8. Vilunud, 12. Üks n.n. väikestest prohvetitest, 13. Soome kirjanduse suurteos, 15. Kuulus nimi moemaailmas, 16. Ontario järve naaber, 17. Jõuallikas, 18. Muinasskandinaavia jumal, 20. Esimene sõna ühes populaarses laulus, 22. Armuand, 24. Kaustik, 26. Muistsete eestlaste püha paik, 27. Tüürimisseade, 28. Kaksikkonsonant, 30. Annetus, 31. Igivana, muistne, 32. Tantsusamm, 33. Isiklik asesõna, 34. Kala, 35. Austria operetikomponist, 36. Nõuk. Eesti „välisminister", 36. Madala põhjaga veesõiduk kaubaveoks, 39. ... Jaan — eesti rahvatants, 41. Vanaisa, vanamees, 42. Tekitab kartust, 43. Toob hävitust, 46. Kala, 49. Arstiabi tarvitaja, 51. Parem, 52. Ameerika filmidiiva, 53. USA linnanime osa, 54. Osa korterist.

Püstread: 1. Punane — ühes võõrkeeles, 2. Ese, 3. Meeldivad lõhnad, 4. Viirastus, kodukäija, 5. Avaus seinas, 6. Pinna mõõtühik, 7. Araabia nimi, 9. .... -leht — koos kaubaga tulev dokument, 10. Põhi, 11. Ajaline mõiste, 14. Kaugemale, 19. On — ühes võõrkeeles, 21. Mehenime lühend, 22. Tegelane romaanis „Nimed marmortahvlil", 23. Lauakate, 24. Närune, vana riidehilp, 25. ..... Island — saar New Yorgi juures, 27. Tekstiiltoode, 28. Tükk, 29. Lõunamaine puu, 31. Mitte see, midagi muud, 32. Selline arv on näiteks kolm või seitse, 35. Kanada parlamendi uus spiiker, 36. Alberta peaminister, 37. Kaksikkonsonant, 38. Ühe USA osariigi nime lühend, 39. Star..... — eesti skulptor (1889—1966), 40. Hüüatus, 41. Kõht, 44. Pahatahtlik, 45. Linn Venemaal Eesti piiri lähedal, 47. Rumeenia rahaühik, 48. Kolm ühesugust kaashäälikut, 50. Seleeni keemil. sümbol.

RISTSÕNA NR. 1315 LAHENDUS

Põikread: 1. Amper, 4. Konkurent, 9. Jaaguar, 10. Kõndima, 11. Auto, 12. Kood, 13. Oran, 15. Aurik, 17. Edvistama, 20. Assamalla, 22. Elman, 24. Simm, 25. Laam, 26. Bach, 29. Hüvitus, 30. Austria, 31. Barcelona, 32. India.

Püstread: 1. Asjaajaja, 2. Piaster, 3. Raut, 4. Kerkokell, 5. Nukid, 6. Uinu, 7. Eritrea, 8. Traan, 14. Isse, 16. Kamp, 18. Vaatamata, 19. Anna Haava, 21. Samovar, 23. Maalrid, 24. Sahib, 25. Lasso, 27. Ette, 28. Asti.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

8. ja 9. novembril
dr. R. Vanaselja, tel. 921-7777

15. ja 16. novembril
dr. M. Leesment, tel. 481-6834

22. ja 23. novembril
dr. T. Maimets, tel. 469-1322

29. ja 30. novembril
dr. A. Rebane, tel. 461-6383

Sündmuste kalender

☆ Laupäeval, 8. nov. kell 7 õ. Eesti Majas hiidlaste Mardipidu.

☆ Laupäeval, 15. nov. kell 7 õ. Eesti Majas Toronto Eesti Seltsi Sügispidu.

☆ Laupäeval, 8. novembril kell 9.30 homm. AABS'i ja Eesti õppetooli sümpoosion ja lauajutlemine, Georg Ignatieff'i teatris, 15 Devonshire Place.

★ Pühapäeval, 9. novembril kell 17.00 Baptisti Koguduse Eesti Saarte Õhtu.

☆ Pühapäeval, 16. nov. kell 3 p.l. Eesti Maja suures saalis „Etnograafiline pärastlõuna", Eesti Etnograafiline Ring Kanadas korraldusel.

☆ Laupäeval, 22. novembril, kell 6.30 õ. Eesti Majas T. E. Õngitsejate ja Jahimeeste klubi Sügispidu.

Alkohol toidupoodidesse

Ontario liberaalide valitsus tahtis võtta vastu seaduse, mis võimaldab õlle ja veini müüki väikestes toidupoodides, nn. „corner stores", hoolimata järjest kasvavale opositsioonile, ütles provintsi peaminister David Peterson. Ta lisas, et möödunud esmaspäeval Linnaomavalitsuste Ühingu poolt vastu võetud resolutsioon mis plaani hukka mõistis, ei kõiguta tema otsust seadusandlust järgmisel parlamendi-istungil esitada. „Ma võtan nende nõuandeid tõsiselt," kinnitas Peterson, „kuid lõpuks peame me ju ikka mingile otsusele jõudma ... Meie plaanis on sellist seadust kehtestada."

Kuid provintsi parlamendis kukkus seaduse-eelnõu läbi.

Teadaanne

TARTLASTE SÜGISTERVITUSTE KOKKUTULEK toimub 9. novembril kell 3.00 p.l. Toronto Eesti Maja väikeses saalis.

Emil Eerme on lubanud meile tartumaasisulise näituse korraldada, peale selle on veel sõnaline ja muusikaline osa.

Pakutakse ka kohvi ja kohvikõrvast. Kui keegi soovib omalt poolt midagi kaasa tuua, võetakse tänuga vastu. Samuti võetakse tänuga vastu abi kohvilaua katmisel. Mõlemist teatada kas Laine Koost 481-2367 või Leida Laanemets 422-4585. Müügil on ka tartlaste häälekandja TUULED TARTUMAALT II, samuti võtab toimetaja tellimisi vastu tuleva aasta numbritele.

Kõik tartlased ja sõbrad teretulnud!

Jussi veste

Looga Kusti jahilugu

August Look oli Kammerimõisa Agessöödi metsavahi vanem poeg. Ta isa oli kirglik jahimees ja paistis, et ka Kusti oli isalt selle tungi pärinud. Kuigi isa 13-aastasele veel püssi kätte ei usaldanud, käskides veel mõned aastad oodata, ei olnud Kusti sellega nõus. Kui vana oma püssi nii kangesti hoiab, no hoidku pealegi! Tema teeb endale ise tulenuia. Ja tegigi.

Küll ta nuputas ja mõtles, kustkohast materjali saada. Viimaks tuli mõttele, et küll sõber Sepa Karla koos oma noorema venna Härmaniga selleks kaasa saab aidata. Seepärast läks ta ühel kenal päeval Karla juurde asja arutama. Seal nad siis sedasi arutasid, kuni püss oli valmis!

Püssimeistrid olid sepipaja nurgast raua-hunnikust leidnud umbes 15 tolli pika raudtoru, mis oli nende arvates sobiv. Torule löödi ühte otsa raudpunn, puuriti torust ja punnist kaks auku läbi ja aukudesse taoti poldid — rauapõhi oli kindel! Põhjast umbes veerand tolli ülespoole viiliti pisike auk laengu süütamiseks. Kuna kõik Pukk'id — see oli sepapere perekonnanimi — olid suured meistrid, nii raua kui puutöö alal, siis püssipära tegemine oli poistele naljamäng. Kuna Karla isa oli sel päeval linna sõitnud, oli neil vaba voli tegutsemiseks.

Paari tunniga oli neil maailmauhke „Mauser" valmis ja Kusti sammus kodupoole, „jõmmkärakas" hõlma all. Aga kuskohal püssi proovida? Ta võttis isa püssirohu-purgist nii paar head peotäit rohtu, valas seal silma järele omajagu püssiraua otsast sisse, paberitopp pääle, puuvardaga kinni tambitud ja ümmargune rauatükk kuuliks peale. Siis pani ta laetud püssi jälle hõlma alla ja sammus kilomeeter eemal asuvasse Kemmerimõisa. Seal elas terve hulk tema sõpru, kes pidid ju ka asja pealt nägema.

Sõbrad kaasas, mindi mõisasauna juurde. Püss seoti suurte põlispuude vahel asuva saagimispuki külge. Sauna palkseinale naela otsa riputati Juhkami Leo vana õlgkübar, kuhu peale siis püssitoru välja rihiti. Tulitikk kinnitati süütesälgule ja siis suure puu varjust tõmmati see kepi külge seotud tikutoosiga põlema. Oh, sa mu meie, kui põmakas käis oli maailm suitsu täis ja lähedalolijate kõrvatrummid kõmisesid tükk aega tagant järgi!

Kui siis asja uurima mindi, leiti et püss oli terve, ainult saepukk logises vähe. Sihtjoon oli ka vähe viltu läinud, raudkuul oli läbi mõisasauna topeltukse tormanud, sauna sisemuses ühe külmavee tünni küljelaua nässu löönud ja siis tünnipõhjale laskjat ootama jäänud.

Sauna uste pärast oleks ehk asi niisama jäänud, kuid tünni pidi Kusti isa uue tooma — või ehk andis küljelaud parandada? Kas Kusti selle tüki eest ka „triibulised püksid" sai, ei ole teada.

Aga ega ta sellega asja veel jätnud. Tuleb kord minu juurde ja ütleb: „Juss, tule kaasa, läheme proovime mis püss pardile teeb!" Lähemegi Peedaveski paisjärve äärde, sinna Kavandu küla-poolsele kaldale kaasikusse, et võibolla näkkab. Ja näe, näkkaski.

Suur sinikael isapart ujus just ranna lähedal, võibolla 70—80 meetrit eemal. Ma arvasin, et liiga kaugel, ei maksa ilma asjata hirmutada. Kuid Kusti tahtis ikka proovida. Käskis mul tikutoosiga üle süütesälgu tõmmata. No, kui ma tõmbasin, käis jälle maailma kõmakas, suitsu kõik kohad täis ja näha polnud midagi. Kuid kui suitsupilv klaaris, nägime et pardil olid sussid püsti! Kusti tõmbas püksid jalast ja tahtis saagile järele ujuda, omal pardiprae maitse juba suus. Aga siis kuuleme kedagi karjumas! Va' metsavaht Heissler jookseb meie suunas. Kiljatasin Kustale, et Heissler tuleb, laseme jalga! Kusti kahmas püssi ja püksid, ning panime ajama. Peitsime end tükk aega külalakas. Metsavaht oli külas käsimaski käinud, et kas on keegi poisijõmpsikaid püssiga ringi jooksmas näinud, aga muidugi keegi ei olnud. Rammuli Arno oli pärast pardi järvest välja toonud ja metsavaht oli sellega minema läinud.

Nii jäigi meil pardipraad saamata ja pärast ei olnud enam kunagi juhust Kustiga koos jahile minna.

POLIITILISI NALJU

Ameeriklane külastab Moskvat. Korraga näeb ta lihaäri ees meremao pikkust saba. Ta küsib funksionäärilt, et mida see tähendab. Funktsionäär seletab asja ära. Seepeale ameeriklane:

„Helistan lihaärri ja mulle tuuakse liha koju."

„See on igivana mood," laidab funktsionäär. „Meil tunti seda juba enne oktoobrirevolutsiooni."

☆

„Kas N. Liidus on vabu valimisi?"

„Põhimõtteliselt küll. On vaba valik kompartei ja Siberi vahel."

☆

Parteimiitingul praalib agitaator:

„Seltsimehed, meie elu on ilus ja õnnelik. Kuid meil pole veel täielikku kommunismi, seda aega saavad nägema alles meie noored."

„Paras nendele huligaanidele," ütleb üks tööline.